

VERTROUWENS
CENTRUM
KINDERMISHANDELING

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING

Jong en Geborgen

Jaarverslag 2023

Geëngageerde aanpak door het
Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
en het Vlaams Expertisecentrum
Kindermishandeling

Geïntegreerd jaarverslag VK en VECK 2023

INHOUD

Voorwoord | 2

Missie, visie en opdrachten | 4

2023 in cijfers | 6

Getuigens | 8

1 TERUGBLIK 2023

"Pittig jaar met veel realisaties" | 10

GESPREK MET JOY EEMAN EN TIM STROOBANTS

2 WAT GEBEURT ER NA EEN MELDING OP EEN VERTROUWENSCESTRUM KINDERMISHANDELING?

Cases en getuigenis | 14

3 NUPRAATIKEROVER.BE

"Wij planten veel zaadjes" | 22

GESPREK MET ILSE VANCAMPENHOUT

4 VECK-TEAM KINDEROPVANG

"Stress is met voorsprong de grootste risicofactor
in de kinderopvang" | 26

GESPREK MET KRISTOF DESAIR EN SOFIE SNOEK

5 ECHO-LOTGENOTEN-WERKING

"Weten dat je niet alleen bent, is zo belangrijk" | 32

GESPREK MET COÖRDINATOR ANNA DEFOSSEZ EN VRIJWILLIGERS JESSICA EN ANDROMEDA

6 HANDLE WITH CARE HEEFT OOG VOOR KINDEREN NA POLITIE-INTERVENTIE VOOR INTRAFAMILIAAL GEWELD

"Dit is een investering voor de hele samenleving" | 38

GESPREK MET PEGGY BISCHOP EN BRUNO GIJSELS

7 KINDREFLEX ZENDT ZIJN AMBASSADEURS UIT

"Steeds meer organisaties en sectoren gaan aan de slag
met de Kindreflex" | 42

GESPREK MET LIV LEEMAN

8 NIEUWE WERKING VOOR KINDERMISHANDELING BIJ HOOG-CONFLICTUEUZE ECHTSCHIEDINGEN

"Parallel solo-ouderschap als oplossing
in hoogconflictueuze echtschiedingen" | 44

GESPREK MET CARLA IVENS EN ASTRID LAUWEREINS

Nieuws uit de werkgroepen | 50

Bijlagen

MEER CIJFERS OVER WERKING VK | 54

WIE IS WIE? | 63

VOORWOORD

Jong en geborgen. Samen bouwen aan een veilige en warme samenleving voor kinderen

Het vergt bij alle betrokkenen moed om te spreken en om een traject met een Vertrouwenscentrum te lopen. We zijn ons daar zeer van bewust. In de grote meerderheid van de gevallen slagen we er samen in om dit moeilijke thema te bespreken, tot meer veiligheid te komen en te herstellen wat er fout liep. Deze kleine en grote successen halen de media niet, en dat hoeft ook niet. Maar ze zijn er wel. Het is dankzij de betrokken kinderen, ouders en gezinnen en onze partners die bereid zijn om vaak moeilijke stappen te zetten en het is dankzij het engagement en de deskundigheid van de teams van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, dat we verschil kunnen maken.

De cijfers tonen hoe het aantal meldingen van geweld, verwaarlozing en misbruik elk jaar toeneemt. In 2023 gaat over meer dan 7.500 meldingen voor 10.671 kinderen. Belangrijker is de realiteit achter die cijfers. Elk verhaal is anders. Een standaardoplossing bestaat niet. Elk verhaal sterkt ons in de overtuiging dat we als samenleving alles uit de kast moeten halen om kindermishandeling, in welke vorm dan ook, een halt toe te roepen. Om dat te realiseren, moeten we niet alleen oog hebben voor de kinderen, maar ook voor de ouders en gezinnen en de hele samenleving.

2023 was een bewogen jaar.

Enkele gevallen van kindermisbruik kregen veel media-aandacht, mede door de betrokkenheid van bekende Vlamingen en van de Kerk. Ook de moeilijkheden en tekorten in de jeugdhulp kwamen meermaals aan bod. Deze media-aandacht zette terecht druk op het beleid om nieuwe maatregelen te nemen.

Deze verscherpt kritische aandacht vertaalde zich ook naar onze sector. Het zette ons aan om een zelfkritische blik in de spiegel te werpen en niet alleen het voornemen te uiten, maar ook de nodige acties te nemen om het nog beter te doen. De effecten van deze oefening waren er al in 2023 en we engageren ons om de komende jaren hierin betekenisvolle stappen te blijven zetten. Zo is een toekomstplan opgemaakt waarin samenwerking tussen de VK en het VECK en verdere professionalisering centraal staan.

Daarnaast is er de jaar na jaar stijgende werklast. Meer mensen vinden de weg naar het VK. Dat is op zich een goede zaak, maar het zorgt voor groeipijnen. In die mate dat meldingen over kindermishandeling bij momenten niet meer goed verwerkt raken en de opvolging langer aansleept dan goed is voor kinderen. Een aantal medewerkers van het VK ging over zijn grenzen en moest tegen wil en dank afhaken, wat dan weer voor extra druk zorgde in teams. Een oprecht woord van dank aan alle medewerkers die in zeer moeilijke omstandigheden het beste van zichzelf gaven, is dan ook meer dan terecht.

2023 was een jaar met veel realisaties.

Met diverse projecten en samenwerkingsverbanden maken het VECK en het VK elke dag werk van een geëngageerde aanpak tegen kindermishandeling. Ik denk aan de Echo-Lotgenotenwerking die in 2023 over heel Vlaanderen versterkt werd. Aan het postgraduaat Kindermishandeling dat we samen met Hogeschool UCLL in de steigers zetten. Aan de Kindreflex, die in steeds meer sectoren gehanteerd wordt. Aan het innovatieve project Handle with Care, waarvoor we samenwerken met diverse partners, waaronder de politie en het onderwijs. Of aan de vele adviezen die wie in het kader van (vermoedens van) gevaarsituaties in de kinderopvang gaven. Met al deze initiatieven spelen het VK en het VECK een sterke voortrekkersrol.

Maar bouwen aan een veilige samenleving waar elk kind zich geborgen voelt, is een opdracht voor de hele samenleving. Elk van ons, elk individu, kan het verschil maken voor een kind in nood. Naast het groeiend aantal dossiers, de lotgenotenwerking en de vernieuwende projecten blijven sensibilisering en deskundigheidsbevordering daarom een belangrijk aandachtspunt.

De federale en Vlaamse verkiezingen zijn net achter de rug. De kaarten zijn verdeeld. Het zijn nu de concrete beleidskeuzes die het verschil moeten maken. Willen we voor onze kinderen een veilige omgeving, dan moeten we blijven investeren in preventie, sensibilisering en expertise. Samen moeten we mensen de mogelijkheden bieden om in hun krachten te staan. Niet veroordelend, maar benoemend en vertrouwenwekkend. Ook in de moeilijkste situaties. Alleen zo kunnen we stappen vooruit zetten in de richting van een warme en veilige samenleving waar elk kind zich geborgen voelt. Het Vertrouwenscentrum en het Vlaams Expertisecentrum engageren zich om krachten noch moeite te sparen om dit streven, samen met anderen, waar te maken.

Tim Stroobants, *directeur VECK*,
mee in naam van de zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling

||
Als de hulpverlening op verschillende plaatsen vastloopt, is een structurele oplossing nodig.

— TIM STROOBANTS | DIRECTEUR VECK

Missie, visie en opdrachten

Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling hebben een gezamenlijke missie:

- situaties van kindermishandeling detecteren;
- kindermishandeling stoppen en veiligheid installeren voor de minderjarigen;
- herhaling van kindermishandeling voorkomen;
- individueel en relationeel herstel nastreven.

De Vertrouwenscentra en het VECK willen daarnaast de samenleving in Vlaanderen en Brussel sensibiliseren voor de problematiek van kindermishandeling.

Beide organisaties werken aan de uitbreiding en de verspreiding van kennis en deskundigheid over kindermishandeling en samen pakken ze de kindermishandeling in Brussel en Vlaanderen aan.

Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling werkt laagdrempelig en aanklampend. Het staat voor een integrale en gecoördineerde aanpak, systemisch en multidisciplinair.

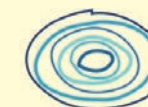
**Maak je je zorgen over kindermishandeling?
Betrek het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling!**

Opdrachten van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

- Hulpverlening bij kindermishandeling
  - Meldingen van professionals ontvangen en hen ondersteunen
  - Hulp verlenen aan minderjarigen en hun gezin
- Chat Nupraatikerover.be
  - Online anonieme hulp voor minderjarigen met vragen over mishandeling, verwaarlozing of seksueel geweld
  - Online hulp voor meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld
- Hulplijn 1712:
  - In samenwerking met CAW
  - Professionele hulplijn voor burgers met vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling
- Procedure maatschappelijke noodzaak (MANO)
  - Onderzoeken of hulpverlening maatschappelijk noodzakelijk is
  - Consult bieden aan professionals
  - Organiseren en opvolgen van MANO-hulpverlening

Deskundigheidsbevordering

VERTROUWENS-CENTRUM
KINDERMISHANDELING

Samenwerking met partners in de hulpverlening

Opdrachten van het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

De samenleving sensibiliseren voor de problematiek van kindermishandeling

Inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning van organisaties en dienstverleners voor de gepaste omgang met kindermishandeling

Adviseren over de veiligheid van baby's en peuters in kinderopvang na aanmelding door het agentschap Opgroeien

Ondersteuning van de werking van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING | VECK

2023 in cijfers

10.671

Het aantal uniek gemelde kinderen in 2023 bedraagt 10.671.

2.031

Met 2.031 kinderen is de leeftijdsgroep 12 tot 14 jaar het sterkst vertegenwoordigd in de meldingen. Maar de meldingen zijn relatief gelijkmatig verspreid over alle leeftijdsgroepen van 0 tot 17 jaar, met uitlopers tot 25 jaar. Er waren in 2023 ook 52 meldingen over ongebo- ren kinderen.

6

Vlaanderen en Brussel tellen samen zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling: één in elke provincie en één in Brussel. De meeste meldingen voor kindermishandeling kwamen binnen in de Vertrouwenscentra van Antwerpen (1.564) en Brussel (1.422). Het laagst aantal meldingen was er in de provincies Limburg (942) en West-Vlaanderen (855).

7.541

Het aantal meldingen in 2023 bij de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, inclusief Nupraatikerover.be.

56%

Het aandeel gemelde meisjes (56%) ligt iets hoger dan het aandeel jongens (44%).

3.954

Emotionele mishandeling is met 3.954 meldingen de meest gemelde belangrijkste problematiek, gevolgd door lichamelijke mishandeling/verwaarlozing (3.371), seksueel misbruik (1.789) en risicosituatie of verwerkingsproblematiek (1.637).

➔ Meer cijfers vindt u als bijlage in dit jaarverslag, pagina 54.

GETUIGENIS

"Ik had nooit verwacht dat ik ooit ging staan waar ik nu sta"

"Als kind zag ik geen uitweg meer uit mijn thuissituatie. Al meer dan 12 jaar leefde ik in voortdurende angst door het onvoorspelbaar gedrag van mijn stiefvader en moeder. Constant op mijn hoede voor eventueel gevaar.

Op een bepaald moment was ik vastberaden om iets te veranderen, ik kon het niet meer dragen. Ik raadpleegde een advocaat en het Vertrouwen Centrum Kindermishandeling (VK). De advocaat wou met mijn situatie naar de jeugdrechter stappen, maar dat leek mij veel te eng. Ik was bang dat mijn stiefvader mij zou vermoorden als hij te weten zou komen dat ik mijn verhaal met de buitenwereld deelde.

Het VK daarentegen luisterde goed naar mijn noden en wensen. Ik maakte duidelijk dat ik veel te bang was voor een gesprek tussen het VK en mijn stiefvader. We hebben dan nagedacht over alternatieve interventies. Uiteindelijk besloot het VK om een gesprek te organiseren met mijn biologische vader, waarmee ik toen weinig contact had. Voor mij was dit ook een grote stap maar ik vertrouwde op de deskundigheid van het VK.

Uiteindelijk zorgde dit gesprek ervoor dat mijn vader eindelijk inzag in welke situatie ik leefde bij mijn moeder en stiefvader. Hij voelde zich schuldig dat hij zo lang op de achtergrond

bleef en hij besloot om in te grijpen.

Kort daarna werd ik 18 jaar. Een week later kwam mijn vader mij halen en verhuisde ik naar hem. Deze periode was voor mij zeer turbulent en vol met angstgevoelens, maar ik was dankbaar dat ik eindelijk in een veilige omgeving terecht ging komen. De band met mijn vader werd zeer sterk doorheen de maanden. Ik kreeg van hem alle kansen om open te bloeien en te helen van mijn wonden.

Mijn verhuis naar mijn vader is nu al drie jaar geleden en in die tijd heb ik allerlei dromen nagejaagd. Ik kan met veel overtuiging zeggen dat ik nog nooit zo gelukkig ben geweest als nu. Ik had nooit verwacht dat ik ooit ging staan waar ik nu sta en dat heb ik grotendeels te danken aan het VK. Soms volstaat een kleine interventie om een wereld van verschil te maken." ←

Vanuit het VK vinden we het belangrijk dat we samen met jongeren tot stappen komen die voor hen werken. We mogen niet zomaar opnieuw over hun grenzen gaan als professionele hulpverleners.

Terugblik op 2023

2023 was een druk maar ook erg vruchtbaar jaar voor het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling (VECK) en de zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK). Met directeur Tim Stroobants van het VECK en directeur Joy Eeman van VK Oost-Vlaanderen blikken we even terug.

1

“Pittig jaar met veel realisaties”

“Het was een pittig jaar,” opent Joy Eeman. “De verwachtingen van de samenleving en het beleid zijn groot, de werkdruk ligt hoog en de emotionele impact van het werk valt niet te onderschatten. “Daarom zet elk VK sterk in op het welzijn van de medewerkers. In Oost-Vlaanderen experimenteren we bijvoorbeeld met nieuwe vormen van supervisie, in samenwerking met het VK West-Vlaanderen. Door de werkdruk is er weinig tijd voor reflectie, tenzij op dossierniveau. Maar medewerkers moeten verhalen een plaats kunnen geven, zodat ze er zelf niet onder lijden en uitvallen of afhaken. Dat is een reëel gevaar. Daarom hebben we in 2023 met alle VK verder gewerkt aan een gedeeld kader om onze visie te realiseren in hoe we omgaan met de cliënten met een rugzak (onverwerkte traumatische gebeurtenis of in moeilijke/precaire levensomstandigheden) die we op een VK zien. Ouders komen vaak bij ons aan met een boos of een bang hart. Hoe gaan we daarmee om zonder zelf overspoeld te worden? Hoe werken we aanklappend

en verbindend met als uiteindelijke doel kindermishandeling te stoppen?”

“De vaardigheden en de taal daarvoor ontwikkelen we samen met de medewerkers. Daartoe organiseerden we vorming over het ‘dynamic maturation model’ (DMM) door Clark Baim voor alle medewerkers. Een kader dat goed aansluit bij onze kennis over werken met complex trauma en de traumasensitieve hulpverlening waarop we sinds enkele jaren volop inzetten.”

“Clark Baim is een Britse hulpverlener die een wetenschappelijk onderbouwde praktijk ontwikkelde om je communicatiestijl op de kwetsuren van mensen te enten, zodat je gemakkelijker verbinding maakt en samen aan de slag kunt. Daarvoor moet je inzicht hebben in de functionele hechtingsstrategieën die mensen ontwikkelden en zich eigen maakten en je tevens bewust zijn van je eigen strategieën. Het kader leent zich bij uitstek voor de multidisciplinaire insteek in de hulpverlening bij kindermishandeling om te komen tot verandering.”

“Dat gemeenschappelijke kader voor alle VK is een kracht,” zegt Tim Stroobants. “Onze aandacht gaat in de eerste plaats naar de kinderen. Maar vaak hebben ook de ouders hulp nodig. Vaak hebben ook zij hun eigen kwetsuren. Door hier aandacht voor te hebben, proberen we verdere ontsporingen te vermijden. De uitdaging is om zowel de kinderen als de ouders te helpen, zodat we de kindermishandeling kunnen stoppen.”

Grote en kleine succesverhalen

Een mooie realisatie in 2023 was de installatie van een postgraduaat Hulpverlening bij Kindermishandeling. “Kindermishandeling kan je niet aanpakken vanuit één expertise of organisatie,” zegt Tim. “Je hebt een waaier aan hulpverleners en medestanders nodig, die weten hoe om te gaan met situaties van (een vermoeden van) kindermishandeling. Het postgraduaat dat we ontwikkelden in samenwerking met Hogeschool UCLL is een tweejaarlijkse opleiding voor studenten uit het brede werkveld en jeugdhulp. Alle aspecten van kindermishandeling komen aan bod. De belangstelling voor het postgraduaat is groot. Na een selectieprocedure konden achttien studenten de eerste editie van het postgraduaat aanvatten. De lessen worden gegeven door medewerkers van het VECK en de VK, docenten van het UCLL en externe gastsprekers.”

Andere realisaties en vernieuwingen om trots op terug te blikken, zijn het project Handle with Care, de verdere verspreiding van de Kindreflex, de initiatieven van Echo-lotgenotenwerking op het vlak van lotgenotencontact, ervaringsdeskundigheid en sensibilisering, de werking van het VECK-team Kinderopvang en de innovatieve aanpak van kindermishande-

“Medewerkers moeten verhalen een plaats kunnen geven, zodat ze er zelf niet onder lijden en uitvallen of afhaken.

— JOY EEMAN

“Elke situatie met kindermishandeling is zo specifiek, dat je onmogelijk alles kunt standaardiseren.”

— TIM STROOBANTS

ling bij hoog conflictueus ouderschap. Over al deze thema's gaan we dieper in in dit jaarverslag.

“Elk Vertrouwenscentrum Kindermishandeling haalt daarnaast motivatie uit lokale projecten en succesverhalen,” zegt Joy. “Voor het VK Brussel denk ik aan de muurschildering in de Marollen, die gerealiseerd werd met de medewerking van jongeren met een verleden van kindermishandeling. In Oost-Vlaanderen richtten we bijvoorbeeld een gespreksruimte in op maat van tieners, waarbij de doelgroep een grote vinger in de pap kreeg. We zochten en vonden sponsors voor het meubilair en de afwerking. Die kleine successen geven het team een boost van energie. Ook de positieve feedback die we krijgen, is een hart onder de riem. Zo organiseerden we in 2023 een onderzoek naar de samenwerking met de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Daaruit bleek een grote appreciatie voor ons werk. Dat zijn de mensen met wie we dagelijks samenwerken om jeugdhulp te realiseren. Weten dat je werk door hen op prijs gesteld wordt, is fijn.”

Start naar intensere samenwerking tussen VK en VECK in 2023

“De werkdruk ligt hoog en nieuwe medewerkers inwerken (bv. voor een vervanging) kost tijd en energie,” zegt Joy. “Tegelijk zijn er hoge verwachtingen vanuit de samenleving en het beleid. Zeker als er een zaak veel media-aandacht krijgt, stijgt de temperatuur. Er is een evolutie in de samenleving naar risico-aversie. Mensen kunnen moeilijk om met onzekerheid en risico's. Maar in de Vertrouwenscentra Kindermishandeling werken we voortdurend met onzekerheden, vermoedens, verhalen, puz-

zelstukken. We proberen een beeld te vormen van een situatie, maar we hebben zelden alle puzzelstukken. Die factor wordt onderschat. We moeten het bovendien doen met het beschikbare hulpverleningsaanbod dat we hebben. Dat vergt heel wat creativiteit en legt druk op onze medewerkers.”

“Mensen verwachten van ons een garantie op de veiligheid van kinderen. Het VK moet een baken in moeilijke situaties zijn,” beaamt Tim. “Dat is niet altijd waar te maken. We blijven groeien door kritisch onze werking door te lichten, externe audits te organiseren, te leren van elkaar en nog systematischer te werk te gaan. Maar elke situatie met kindermishandeling is zo specifiek, dat je onmogelijk alles kunt standaardiseren.”

“In 2023 zijn belangrijke stappen gezet om intenser samen te werken tussen de VK en met het VECK,” duidt Tim: “Kinderen waarover bezorgdheden zijn over kindermishandeling, verdienen de best georganiseerde en professionele aanpak met heel wat daadkracht. In 2023 hebben we samen met alle VK vastgesteld dat we nog beter kunnen samenwerken om de bijzonder uitdagende situaties het hoofd te bieden. Minister Crevits en Agentschap Opgroeien hebben samen met ons de fundamenten bepaald waarop die samenwerking verder moet groeien.”

Mediaberichten en bewustwording

“Er waren verschillende mediamomenten in 2023. Denk aan de documentairereeks ‘Godvergeten’ over seksueel misbruik in de Kerk en aan de processen tegen bekende Vlamingen voor het bezit en verspreiden van beelden van seksueel misbruik van kinderen. Die momenten grijpen wij aan om te sensibiliseren om kinder-

mishandeling de wereld uit te helpen. Tegelijk krijgen we op die momenten veel vragen van het beleid: Wat kunnen we hiertegen doen?”

“Er is nog werk aan winkel. We zouden bijvoorbeeld kunnen beginnen met de situatie in Vlaanderen eens in kaart te brengen. Het ontbreekt ons nog altijd aan cijfergegevens over geweld, verwaarlozing of misbruik in ons land. Er bestaat nauwelijks onderzoek naar. In het verlengde daarvan zouden we meer kunnen inzetten op preventie. Daarnaast zijn er de wachtlijsten in de jeugdhulp, waardoor mensen die hulp zoeken vaak veel te lang moeten wachten. Ook op het vlak van alertheid op kindermishandeling bij hulpverleners kunnen we nog stappen vooruit zetten. Gelukkig heeft de samenleving hier steeds meer oren naar. Het beleid pleegde hierover ook regelmatig overleg met het VECK en met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling in 2023. Het aantal medewerkers van het VECK steeg. We zitten op een scharniermoment naar meer groei. Dat is echt nodig willen we iedereen kunnen helpen en samen kindermishandeling de wereld uit helpen.” ←

Wat gebeurt er na een melding op een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling?

Wat gebeurt er als iemand een bezorgdheid meldt bij een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling? Hoe gaat het dan verder en wie is daarbij betrokken? Als eerste stap wordt de aanmelding besproken in het multidisciplinair team. Zo'n team bestaat minstens uit een kindbegeleider, een ouderbegeleider, een arts en een criminoloog. Vanuit hun uiteenlopende expertises beslissen ze samen over een plan van aanpak. Aan de hand van twee (fictieve) cases schetsen we de werking en de overwegingen van een multidisciplinair team.

2

Case 1

Jongen (13) struggelt met diabetes en meer

Het diabetesteam van een ziekenhuis maakt zich zorgen over een 13-jarige jongen. De jongen heeft diabetes sinds hij 5 jaar was. Ondanks veel psycho-educatie aan de ouders en de jongen, is de diabetes niet onder controle. Af en toe mist de jongen afspraken in het ziekenhuis. Daardoor belandt hij geregeld op de afdeling intensieve zorgen.

De ouders geven aan dat hun zoon moeilijk gedrag stelt, dat ze hem niet onder controle hebben. Tijdens consultaties gaan de ouders regelmatig in discussie met elkaar. In het gezin zijn nog twee jongere kinderen. Er werd aan de ouders al enkele keren opvoedingsondersteuning voorgesteld, maar de ouders gaan daar niet op in.

Eerder nam het diabetesteam contact op met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Het CLB meldde problematische afwezigheden van de jongen op school. Het diabetesteam maakt zich nu grote zorgen over het gedrag en de gezondheid van de jongen en over de situatie thuis. De melder vraagt aan het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) om deze case op te nemen. De permanentieverantwoordelijke van het VK bij wie de melding gebeurde, brengt de case op het overleg van het multidisciplinair team.

Kindbegeleider

Ik maak me om verschillende redenen zorgen over deze jongen. Hij mist vaak school: wat is de impact hiervan op zijn cognitieve ontwikkeling? Hoe gaat het met hem op school, hoe zijn zijn resultaten? Vindt hij er aansluiting met leeftijdgenoten? En wat verklaart zijn moeilijk gedrag thuis? Hij kan zich blijkbaar moeilijk aan regels en afspraken houden. Wat schuilt daarachter? Hoe beleeft hij de relatie met zijn ouders?

En dan is er de diabetes. Hoe kijkt deze kerel daarnaar? Hoe worstelt hij ermee? Hoe voelt het voor hem om zo ontregeld te zijn dat hij op intensieve zorgen terecht komt?

Ik hoor ook weinig over beschermende factoren. Is er een vertrouwensfiguur bij wie de jongen terecht kan? Heeft hij talenten die hem kunnen helpen, die hij kan laten zien?

Ouderbegeleider

Ik hoor dat de ouders aangeven dat hun zoon niet luistert en dat ze het daar moeilijk mee hebben. Maar ik hoor ook dat ze niet ingaan op een aanbod van hulpverlening. Ik vraag me af hoe deze ouders kijken naar opvoeding en hoe ze zich daarbij voelen. Hoe proberen ze om te gaan met de diabetes van hun zoon? En waarom laten ze geen hulpverlening toe? Wat is de reden hiervoor?

Verder mis ik nog wat elementen. Hoe zit het met andere stressfactoren? Is de gezinssituatie op het vlak van werk, financiën en huisvesting stabiel? Hoe is de (mentale) gezondheid van de ouders? Hoe komt het dat ze geregeld in discussie met elkaar gaan tijdens de consultatie? Hebben de ouders een netwerk waar ze een beroep op kunnen doen?

Arts

Ik maak me grote zorgen over de fysieke gezondheid van de jongen. Hij kampt al jaren met diabetes en die is te weinig onder controle. Dat kan op lange termijn ernstige en blijvende negatieve gevolgen hebben, mogelijk zelfs met een beperking als resultaat.

Ouderbegeleider

Ik vraag me af of het diabetesteam of het CLB de ouders al duidelijk aangesproken heeft. Er

zijn toch wel ernstige zorgen op verschillende vlakken. Er was al een aanbod van context-begeleiding naar de ouders, maar het is niet duidelijk of dit een vrijblijvend voorstel was dan wel of het diabetesteam hun verontrusting met de ouders grondig hebben doorgesproken. Het is me ook niet duidelijk in welke mate het CLB aan de slag is met de problematische afwezigheden. Is er trouwens verder overleg van het CLB met het diabetesteam?

Conclusie

Het team besluit gezamenlijk dat er heel wat risicofactoren aanwezig zijn en maar weinig beschermende factoren. Men deelt de zorg over de ontwikkeling en de thuissituatie van de jongen. Een verdere inschatting en diagnose zijn nodig. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het niet duidelijk is of de zorgen al zeer duidelijk met de ouders besproken zijn.

Het advies van het team aan de melder luidt dat de ouders worden aangesproken op de verontrusting. Het diabetesteam kan de ouders aangeven dat zij erg ongerust zijn en dat zij het belangrijk vinden dat de ouders hiermee aan de slag gaan. Het diabetesteam kan in dit gesprek ook duidelijk maken dat als de ouders niet op een verdere verwijzing ingaan, zij vanuit hun verantwoordelijkheid verdere stappen moeten zetten.

Dit advies wordt met de melder doorgepraat en er worden handvatten aangereikt voor dit gesprek. Er wordt afgesproken dat het diabetesteam na het gesprek met de ouders opnieuw contact opneemt met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, om te horen of de ouders de ongerustheid ernstig nemen. Blijkt dat niet of onvoldoende het geval, dan kan een verwijzing van de ouders naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling op zijn plaats zijn. ←

Case 2

Plusbroer stelt grensoverschrijdend gedrag bij meisje (12)

Een CLB-medewerker nam contact op met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling. Zij vertelde dat een zorgleerkracht van een basisschool haar contacteerde. De zorgleerkracht had op vraag van de klasjuf een gesprek met zesdeklasser Lize.

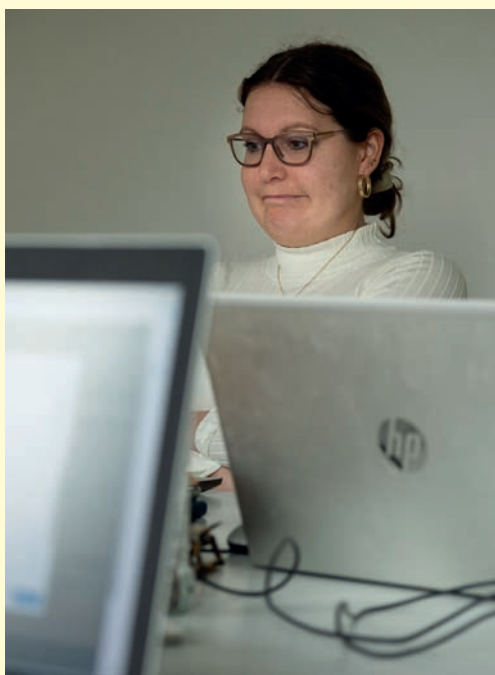
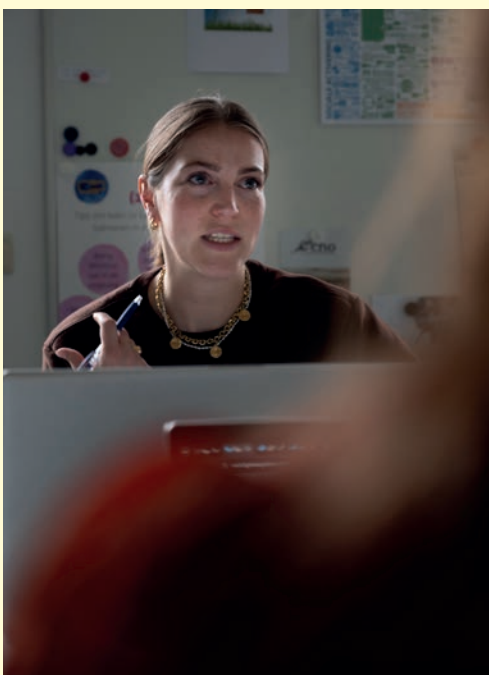
De klasjuf had gemerkt dat Lize bij de lessen seksuele opvoeding erg stil was, vaak vroeg om naar het toilet te mogen en een gespannen indruk maakte. De juf had al eerder aan de zorgleerkracht gesignaleerd dat ze zich zorgen maakte over Lize. Van een vrolijk meisje was ze zich in de loop van het schooljaar meer en meer gaan terugtrekken. Ze gaf 's morgens vaak een vermoeide indruk. De zorgjuf had al enkele keren met haar gesproken, maar Lize gaf telkens aan dat alles in orde was.

Bij het laatste gesprek na een les seksuele opvoeding had Lize schoorvoetend aangegeven dat haar oudere plusbroer al een tijd dingen doet die ze echt niet fijn vindt en die haar erg bang maken. Lize vertelde dat haar plusbroer

haar 's avonds opzoekt, bij haar in bed kruipt en haar aanraakt op plekjes die ze helemaal niet fijn vindt. Het begon allemaal met een spelletje, maar het ging alsnar verder. En plusbroer had Lize gezegd dat het hun geheim was, en dat je een geheim nooit mag vertellen. Toen het in de lessen ging over grenzen aangeven en elkaars grenzen respecteren, vond Lize dat erg moeilijk. Wat moest ze doen? Ze is erg bang dat haar plusbroer nu heel boos zal zijn, omdat ze hun geheim verklapt heeft.

De zorgjuf vertelde Lize dat ze goed begrijpt dat Lize bang is voor de reactie van plusbroer, maar dat het ook dapper is dat Lize dit durft vertellen, want dat het belangrijk is dat Lize terug veilig kan zijn thuis. Lize weet dat de zorgjuf met het CLB gaat overleggen.

De CLB-medewerker geeft aan dat ze deze melding zeer ernstig neemt en dat ze hierover een gesprek met de mama en de pluspapa had. Beiden reageerden erg geschrokken. Ook mama maakt zich al langer zorgen over Lize, maar

kon er tot nu toe niet de vinger op leggen. Pluspapa geeft aan dat het voor hem erg moeilijk valt om te horen wat er over zijn zoon gezegd wordt. Hij weet niet of hij het wel kan geloven. Hij weet niet wat hij wel of niet moet doen, en hoe hij zich nu tegenover Lize en zijn zoon moet opstellen. Mama en pluspapa nemen dit ernstig. Ze willen dat dit verder uitgezocht en besproken wordt, en dat hun gezin de nodige begeleiding krijgt.

De CLB-medewerker wil mama en pluspapa verwijzen naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling.

Kindbegeleider

Lize geeft al langer signalen dat het niet goed met haar gaat. Nu brengt ze een authentiek verhaal over seksueel grensoverschrijdend gedrag van de plusbroer. We moeten dit ernstig nemen en ermee aan de slag gaan.

Ik maak me zorgen over Lizes fysieke en emotionele veiligheid. Zijn er met mama en pluspapa al afspraken gemaakt over de veiligheid thuis? Verblijft plusbroer nog thuis of verblijft hij nu elders, bijvoorbeeld bij zijn mama? Want het moet voor Lize niet gemakkelijk zijn om na haar onthulling verder met plusbroer in huis te zijn. Naast de angst dat het 's avonds opnieuw kan gebeuren, is ze nu mogelijk erg bang dat plusbroer boos wordt. Ik vraag me ook af welke boodschap Lize van mama en pluspapa gekregen heeft. Heeft mama aan Lize kunnen zeggen dat het goed is dat ze gesproken heeft, dat mama het belangrijk vindt dat er verdere hulp komt nu?

Ouderbegeleider

Ik kan me voorstellen dat deze onthulling voor de ouders heel wat spanning en stress meebrengt. Dit is wat je als ouders eigenlijk nooit wil horen. Mama maakt zich al langer zorgen en hoort nu dat er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag op haar dochter. Het moet voor mama erg moeilijk zijn om te horen dat ze haar kind hier niet heeft tegen kunnen beschermen. Ze voelt zich mogelijk schuldig, zal zich afvragen wat Lize nu nodig heeft en wat ze als mama kan doen. Mogelijk is ze boos op de pleger. In de context van een nieuw samengesteld gezin is dat vaak allemaal nog complexer. Je wil er zijn voor je kind, je moet

een plaats geven aan je eigen emoties, en je voelt dat dit erg speelt tussen jou en je partner.

Voor de pluspapa is dit ook ingewikkeld. Hij ziet zijn zoon graag, maar tegelijk moet hij onder ogen zien dat zijn zoon iets gedaan heeft wat echt niet oké is. Hoe is dit voor pluspapa? Kan hij zijn zoon een duidelijke boodschap geven, zonder hem helemaal af te wijzen?

In eerste instantie vraag ik me af of mama en pluspapa bereid zijn om veiligheidsafspraken te maken, zodat iedereen gerust kan zijn dat Lize thuis fysiek veilig is. Ik stel voor dat het CLB dit zo snel mogelijk bespreekt met de ouders, liefst vandaag nog. Zo nodig moeten de ouders naar het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling verwezen worden, zodat wij een traject kunnen starten.

Criminologe

We moeten nog bekijken wie de papa van Lize en de mama van plusbroer kan informeren, zodat zij ook hun rol kunnen opnemen. Ik hoor dat mama en pluspapa openstaan voor begeleiding en via een traject in de hulpverlening willen nagaan wat er voor hun kinderen en voor hen als gezin nodig is. Maar we weten nog niet hoe de andere ouders gaan reageren. Mogelijk wensen zij klacht neer te leggen. Dan is het belangrijk dat zij correcte informatie krijgen over het verschil tussen een traject in hulpverlening en een juridisch traject.

Conclusie

Het multidisciplinair team van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) concludeert gezamenlijk dat er sprake is van een ernstige en acute verontrusting. Het VK kan hulpverlening bieden voor alle betrokken partijen. De aanmelder (het CLB) zal gecontacteerd worden met de vraag om zo snel mogelijk met mama en pluspapa eerste veiligheidsafspraken te maken voor Lize. Het CLB kan de mama en pluspapa naar het VK verwijzen voor verdere begeleiding. Verder zal met het CLB bekeken worden of zij ook de papa van Lize en de mama van de plusbroer op de hoogte kunnen brengen. En om met hen te bespreken of zij akkoord gaan met een verwijzing naar het VK.

Het CLB gaat akkoord met deze stappen en er wordt al snel een eerste afspraak vastgelegd op het VK voor mama en pluspapa. ←

GETUIGENIS

“ Daar zat ik dan, op een plek voor mensen die hun kinderen mishandelen ”

Een traject in een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling begint met luisteren. Authentiek luisteren, zonder vooroordelen. En waar nodig installeert en coördineert het VK de nodige hulpverlening in samenwerking met tal van partners. Zoals ook blijkt uit de getuigenis van B.

“Twee jaar geleden vertelde mijn dochter M. op school dat ik haar mishandelde en verwaarloosde. Korte tijd later werd ik door een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) uitgenodigd voor een gesprek. Ik wist niet wat me overkwam. De grond zonk onder mijn voeten weg.

Mijn dochter was toen 12 jaar. M. heeft een

verstandelijke beperking, autisme en een psychische kwetsbaarheid, waarvoor ze in behandeling is bij een psychiater. Ik was niet boos op haar, wel teleurgesteld. Als alleenstaande mama zou ik alles voor mijn kinderen doen. Ik leef voor mijn kinderen. En dan overkomt je zoiets.

Ik was erg zenuwachtig voor het eerste

gesprek op het Vertrouwenscentrum. Ja, ik laat de toevoeging 'Kindermishandeling' liever weg. Ik herken me daar niet in. Dat was juist zo moeilijk. Als je iets fout gedaan hebt, kan je je voorbereiden op zo'n gesprek. Maar als je niets fout hebt gedaan, hoe kan je je dan verdedigen? Ik had alvast een lijst voorbereid met allemaal mensen die mij en mijn dochter kennen en die het Vertrouwenscentrum gerust mocht opbellen om meer over ons te weten te komen."

Vertrouwenspersoon

"Het eerste gesprek was met Hannah en een arts van het VK. Ik was in het begin wat overweldigd. Daar zat ik dan, op een plek voor mensen die hun kinderen mishandelen. Maar al snel voelde ik dat er oprecht naar mij geluisterd werd. Ik werd niet meteen veroordeeld. Natuurlijk was ik op mijn hoede. Welke ouder verheft al niet eens zijn stem? Maar wat mijn dochter verteld had, was echt niet fraai. En het was van A tot Z gelogen.

Ondertussen zijn er verschillende gesprekken geweest. Hannah van het VK is voor mij een vertrouwenspersoon geworden. Ze belooft niet alleen, ze doet het ook. Ze stuurt me niet wandelen als het eens wat moeilijker gaat. Ze verwijst me door naar de juiste hulpverlening. Want ja, hulp is nodig.

Mijn dochter wordt al goed geholpen door haar psychiater, de huisarts, de school ... Maar we wachten al twee jaar op aangepaste hulpverlening in een multifunctioneel centrum. De wachtlijst is lang en tot dan zitten we in overlevingsmodus."

Alleen maar dankbaar

"Toen ik voor het eerst contact had met het VK dacht ik dat ze mijn leven helemaal tot een hel zouden maken. Vandaag ben ik alleen maar dankbaar voor de steun en het vertrouwen die ik er gevonden heb. Ze praten me niet naar de mond, ze geven me geen valse hoop, maar Hannah is er wel als ik haar nodig heb. Ik weet niet hoe het verder gelopen zou zijn zonder Hannah en het VK.

Of ik me opgelucht voel dat het zo gelopen

is? Opgelucht is een verkeerd woord. Ik heb me geen minuut meer opgelucht gevoeld. Er is iets gebroken in mij. Ik hou nog altijd erg veel van mijn dochter. Ze heeft nooit beseft wat haar woorden teweeg zouden brengen. Maar diep in mij is er iets kapot gegaan. Het is geen breuk tussen mijn dochter en mij, maar een breuk in mijn mama-zijn. Het voelt onherstelbaar."

Een noodkreet

"Dit is een atypisch verhaal, maar het toont wel hoe we werken," zegt Hannah Vandermeulen, die B. begeleidt. "De aantijgingen van de dochter klopten niet, tegelijk was het een duidelijke noodkreet. Op de verkeerde manier, maar niettemin: een luide kreet om hulp. M. heeft hulp nodig. Door haar noodkreet hebben we extra ondersteuning kunnen installeren. Ik heb het initiatief genomen om alle hulpverleners die er al waren, samen rond de tafel te brengen. We hebben de ondersteuning beter op elkaar afgestemd. En zowel B. als M. mogen me altijd contacteren voor een gesprek. Allemaal in afwachting van een meer structurele oplossing in een multifunctioneel centrum, waarvoor M. op de wachtlijst staat. We staan nu twee jaar verder en we hebben toch al een en ander kunnen bijsturen.

Vanuit het VK laten we dit gezin niet los tot er meer stabiliteit is. Zowel dochter als moeder hebben hulp nodig. Zo lang we een rol kunnen spelen, staan we er. Hopelijk brengt een MFC binnenkort de nodige rust. Dan pas zal ook voor B. de ruimte voor herstel ontstaan.

Het is goed dat we mee hebben kunnen kijken naar de signalen over kindermishandeling en dat we verdere escalatie van problemen hebben kunnen voorkomen. Ook voor de school en andere hulpverleners was het belangrijk dat we de signalen serieus namen en hen ondersteunden in het omgaan met de situatie." ←

Nupraatikerover.be

De hulplijn Nupraatikerover.be biedt (minderjarige) slachtoffers van mishandeling en seksueel geweld een luisterend oor en wijst ze de weg naar de juiste hulpverlening. "Het is maatwerk," zegt coördinator Ilse Van Campenhout.

3

nu
praatik
erover

“ Wij planten veel zaadjes ”

“Door te luisteren en te chatten, geven we slachtoffers om te beginnen de erkenning die ze nodig hebben,” zegt Ilse Van Campenhout. “We kiezen er bewust voor om op het tempo van de oproeper te werken. Zo raden we jongeren vaak aan om een vertrouwenspersoon in hun eigen omgeving aan te spreken, maar voor velen is dat nog een stap te ver. Maar zelfs dan hebben we op zijn minst een zaadje geplant. Het is aan de persoon zelf om te beslissen of hij of zij er iets mee doet en wanneer de tijd daar rijp voor is.”

Dat de gesprekken op Nupraatikerover.be online en anoniem zijn, maakt de hulpverlening voor veel oproepers laagdrempelig. “De chatgesprekken zijn vaak zeer vertrouwelijk. We merken dat (seksueel) geweld onthullen voor sommigen makkelijker is online, dan

bijvoorbeeld in een face-to-face gesprek met een reeds betrokken hulpverlener. Dat maakt Nupraatikerover.be zo waardevol.”

Het aantal oproepers naar Nupraatikerover.be en het aantal gesprekken stijgen licht. “De regie ligt bij de oproepers,” zegt Ilse Van Campenhout. “Mensen kiezen zelf hoe vaak ze terugkomen. Wanneer we inschatten dat een chattraject van meerdere gesprekken een meerwaarde kan zijn, dan zullen we hen warm aanmoedigen om terug te komen chatten bij dezelfde medewerker. Vooral als er iets in de actualiteit komt, met een verwijzing naar Nupraatikerover.be, zien we het aantal oproepen stijgen.”

Zelf doet Nupraatikerover.be ook inspanningen om de hulplijn-chatbox nog beter bekend te maken. “Zo namen we deel aan de Open

Geestdagen, die in oktober 2023 voor het eerst werden georganiseerd. Het overkoepelende thema ‘De deur staat open’ sloot goed aan bij onze boodschap: ‘Weet dat er altijd online hulpverlening is’. We organiseerden rondom het weekend van de Open Geestdagen een chatmarathon. Op die manier waren we tien dagen lang geopend, ook op zaterdag en zondag.

Jongeren blijven de grootste groep die een beroep doet op Nupraatikerover.be. 73% van de oproepers zijn tussen 12 en 24 jaar. Chatten is dan ook een medium dat heel laagdrempelig is voor deze doelgroep. Daarnaast vinden ook jongvolwassenen, dertigers, veertigers en vijftigers de weg naar Nupraatikerover.be.

De oproepen gaan vooral over seksueel geweld (31%), maar ook over fysieke (14%) en emotionele (14%) mishandeling en verwaarlozing. Ook verwerkingsproblematieken, informatieve vragen en vragen naar doorverwijzing naar de juiste hulpverlening komen geregeld aan bod.

Nupraatikerover.be werkt nauw samen met andere hulplijnen, waaronder 1712, Awel, 1813, Tele-Onthaal en de CLB-chat. “Alle online hulplijnen in Vlaanderen maken deel uit van OHUP – het Online Hulpverlenings Uitwisselingsplatform. We delen kennis en ervaring, geven vorming aan elkaar vanuit onze specifieke expertise en gebruiken ook dezelfde software,” zegt Ilse Van Campenhout. ←

Twee hulplijnen van VECK en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling

→ Nupraatikerover.be

Nupraatikerover.be is een chatbox voor minderjarigen die vragen hebben over of slachtoffer zijn van mishandeling en verwaarlozing én voor iedereen die te maken krijgt met seksueel geweld. Nupraatikerover.be is een initiatief van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling.

→ 1712

1712 is een hulplijn voor elke burger met een vraag over geweld, misbruik en kindermishandeling.

1712 is een samenwerking tussen de Centra voor Algemeen Welzijnswerk en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. Professionele hulpverleners bieden telefonisch en online hulp.

Sinds juli 2021 slaan 1712 en Nupraatikerover.be de handen in mekaar en bieden ze ook een aanbod voor meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld.

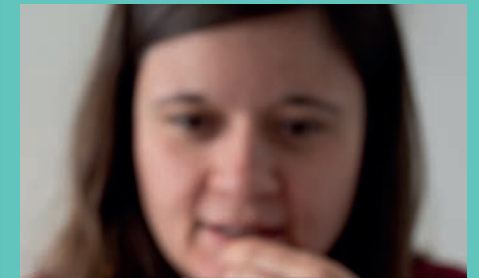
Ervaringsdeskundigen versterken Nupraatikerover.be

In 2023 werd het team van Nupraatikerover.be versterkt met een volwassen ervaringsdeskundige.

“Soms ervaren we tijdens het chatten dat een ervaringsdeskundige een meerwaarde kan zijn. De ervaringsdeskundige brengt een ander perspectief in de chat: het perspectief van iemand die het zelf heeft meegemaakt.”

De ervaringsdeskundige neemt deel aan de teamvergaderingen van Nupraatikerover.be en drukt ook zo haar stempel op de werking. Vanuit een persoonlijke ervaring waakt de ervaringsdeskundige er mee over dat de moeilijke positie waarin kinderen zich kunnen bevinden voldoende genuanceerd aan bod komt.

Het doel is om op termijn meerdere buddy's mee in te zetten in de chatlijn Nupraatikerover.be. Tegen eind 2024 zou er een minipoule van vier buddy's opgeleid zijn om hun ervaringsdeskundigheid via de chat in te zetten.

Muurschildering in de Marollen wijst Brusselse jongeren de weg

In juni 2023 werd in het hart van de wijk Marollen in Brussel een muurschildering onthuld, die ook vandaag kleur geeft aan de omgeving. Het werk wil het thema kindermishandeling onder de aandacht brengen en Brusselse jongeren de weg wijzen naar Nupraatikerover.be.

“Brusselse jongeren zijn ondervertegenwoordigd bij de oproepers van Nupraatikerover.be,” zegt Ilse Van Campenhout. “Daarom wilden we de hulplijn beter bekendmaken bij die doelgroep. We wilden dat op een participatieve manier doen. Het is altijd sterker als je leeftijdsgenoten van de doelgroep actief betrekt bij de communicatie. Jongeren luisteren gemakkelijker naar andere jongeren, dan naar professionele hulpverleners die ze niet kennen. Wij vonden vijf jongeren die eerder al een beroep deden op Nupraatikerover.be bereid om mee te werken. Samen met de twee street-art artiesten Guillaume Desmarets en Amandine Levy maakten zij de muurschildering.”

De vijf deelnemende jongeren traden uit hun comfortzone en gingen met hun verhaal van mishandeling, verwaarlozing en misbruik creatief aan de slag. De kunstenaars organiseerden drie workshops. Samen bepaalden ze de boodschap, de metaforen en de ideeën. Amandine en Guillaume brachten deze ideeën samen in één beeld en brachten het fresco op gevel op de hoek van de Pieremansstraat en de Menslievendheidstraat. De toon van het werk is positief, poëtisch en mild.

Op de muurschildering staat een QR-code die leidt naar de website Nupraatikerover.be.

Het initiatief kreeg de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Stad Brussel.

VECK-team Kinderopvang

Het VECK-team Kinderopvang maakte in 2023 een eerste evaluatie van zijn werking. Het team werd een jaar eerder opgericht naar aanleiding van een crisis in de sector Kinderopvang. Coördinator Kristof Desair en psychologe Sofie Snoeck geven een stand van zaken.

4

"Stress is met voorsprong de grootste risicofactor in de kinderopvang"

GESPREK MET KRISTOF DESAIR EN SOFIE SNOEK

KRISTOF DESAIR: We werken al jaren met de sector Kinderopvang samen. De kinderopvang is een plek met veel ontwikkelingskansen voor kinderen, maar ook een plek die onveilig kan zijn. In februari 2022 heerste een crisis in de sector na het overlijden van een kind in een kinderopvang. We hebben de overheid toen onze expertise aangeboden, om mee naar oplossingen te zoeken. Zo is het VECK-team Kinderopvang ontstaan. Eerst als tijdelijk project, maar nu structureel ingebed in onze werking. Op vraag van het Vlaams agentschap Opgroeien doen we een risicotaxatie in een kinderopvang. We gaan na wat mogelijke bronnen van kindermishandeling zijn en geven advies. Dat advies kan gaan van 'We maken ons helemaal geen zorgen' tot 'We zien grote problemen', met alle schakeringen daartussenin.

SOFIE SNOEK: Soms vraagt Opgroeien een risicotaxatie naar aanleiding van een klacht of een niet-pluis-gevoel. Andere keren is er sprake van een kind dat ietsels heeft, waarbij de context onduidelijk is en worden wij gevraagd om mee een inschatting te maken. Maar we werken vooral preventief: door pijnpunten in kaart te brengen, voorkomen we mishandeling.

Hoe verloopt zo'n traject bij een kinderopvang concreet?

SOFIE: Eerst bestuderen we de documenten die Opgroeien ons bezorgt. Waarover gaat het? Wat zijn de klachten of bezorgdheden? Daarna hebben we gesprekken met verantwoordelijken en medewerkers van de kinderopvang, soms ook met ouders of met de organisatie verbonden aan het opvanginitiatief. Waar nodig nemen we ook contact met de arts of het ziekenhuis dat het kind gezien heeft. We brengen de risicofactoren in kaart, maar

hebben ook oog voor beschermende factoren en de dingen die goed lopen. En bij het maken van ons advies houden we rekening met de responsieve factoren: in welke mate is er inzicht bij de kinderopvang, erkent men dat er dingen fout gelopen zijn en is men bereid om stappen te ondernemen. Op basis van die elementen formuleren we een advies. We doen dat met het voltallige multidisciplinair team, dat bestaat uit een psychologe, een pediater, een familietherapeut en een criminoloog.

Wat zijn de grootste risicofactoren op kindermishandeling in een kinderopvang?

KRISTOF: Stress is met voorsprong de grootste risicofactor. Stress maakt dat kindbegeleiders hun geduld verliezen en overspoeld worden. De stress kan uiteenlopende oorzaken hebben: de structuur van de organisatie, dingen moeten doen die je niet kunt, overbezetting, persoonlijke problemen ...

SOFIE: Ons advies stemmen we af op de oorzaken. Soms adviseren we om organisatorisch een en ander bij te sturen en bijvoorbeeld samen te werken met een externe dienst voor pedagogische coaching op de werkvloer. Soms raden we aan om te werken aan een betere aansturing van de leidinggevenden, soms ook om iets te doen aan de draaglast en de draagkracht. Er wordt in de kinderopvang vaak erg veel van de kindbegeleiders verwacht. De stress komt er niet zomaar.

Ik kan me voorstellen dat een bezoek van jullie niet altijd van harte wordt verwelkomd door een kinderopvang?

KRISTOF: Het agentschap Opgroeien kondigt onze komst aan of stuurt de uitnodiging. Zodra

Als wij een positief advies geven, wil ik mijn hand in het vuur kunnen steken voor de kinderen. Er is geen plaats voor twijfel.

— KRISTOF DESAIR

de term kindermishandeling valt, zorgt dat voor stress en vragen. Veel organisatoren van een kinderopvang herkennen zich niet in die noemer. Dat merken we aan het begin van het gesprek. Wij leggen uit wie we zijn en wat we doen, waar we ons zorgen over maken en hoe we samen willen kijken hoe het anders kan. We zijn meteen duidelijk en eerlijk, met de focus op de toekomst, op preventie. De meeste gesprekken verlopen goed. Onlangs nog had ik een gesprek met een kindbegeleidster die ontzettend zenuwachtig was, maar na een uur-tje praten vooral opluchting en dankbaarheid voelde.

SOFIE: Dat is erg herkenbaar! De meesten van die mensen doen werkelijk erg hard hun best. Als wij dan komen praten over kindermishandeling, zit de schrik er goed in. Wij geven erkenning aan dat gevoel, wat meteen al wat druk wegneemt. Uiteindelijk hebben we een gemeenschappelijk doel: de zorg en de veiligheid van de kinderen waarborgen. Van daaruit voeren we het gesprek. En jawel, dat kan confronterend zijn. Maar vaak zijn er effectief klachten en is er aanleiding om ons zorgen te maken.

Lopen de meeste bezoeken aan een kinderopvang positief en geruststellend af? Of eerder omgekeerd?

KRISTOF: In minder dan één op vijf gevallen adviseren we om de kinderopvang te sluiten. In de grote meerderheid is er voldoende wil aanwezig om eventuele werkpunten aan te pakken. We nemen elk advies sowieso zeer ernstig. Als wij een positief advies geven, wil ik mijn hand in het vuur kunnen steken voor die kinderen. Er is geen plaats voor twijfel. Als we zeggen dat het oké is, dan is het ook oké. Anderzijds, als het niet oké is, dan zeggen we dat ook duidelijk, hoe moeilijk die boodschap ook is. We nemen onze verantwoordelijkheid.

Aan wie rapporteren jullie?

SOFIE: We hebben een uitgebreid afrondingsgesprek met de kinderopvang zelf, waarin we onze bevindingen toelichten en uitleg geven bij het waarom van ons advies. De meesten herkennen zich in ons advies. Dikwijls zijn

tijdens het traject trouwens al eerste stappen naar verbetering gezet. En het helpt dat we ook de positieve krachten en de beschermende factoren benoemen. Als we dan voorwaarden opleggen, is er een grotere openheid voor. Ook met het agentschap Opgroeien hebben we een afrondingsgesprek over het advies en de voorwaarden die we vooropstellen.

KRISTOF: We respecteren daarbij altijd ieders privacy. Het is nooit onze bedoeling om iemand in moeilijkheden te brengen. Ook geen klokkenluider of kindbegeleider. We willen dat de organisatie aan het einde van de rit mee is met ons verhaal. Het advies dat we geven aan Opgroeien is zakelijk en formeel, zonder het vertrouwen en de privacy van wie dan ook te schenden.

Gaat het bij klachten meestal om één persoon die grensoverschrijdend gedrag stelt? Of zit het doorgaans structureel fout?

SOFIE: Heel vaak is er een organisatorisch probleem. Bijvoorbeeld een gebrek aan aansturing, kindbegeleiders die aan hun lot worden overgelaten, een slechte planning of een negatieve werksfeer.

KRISTOF: Het gebeurt dat één kindbegeleidster bij het voeden geforceerd heeft of geweld gebruikte. Maar dan is het een valkuil om te denken: we ontslaan die medewerkster en het probleem is opgelost. Het gedrag wordt meestal mee bepaald door de context waarin iemand werkt. Al kunnen er uiteraard altijd individuele aspecten meespelen.

Het VECK-team Kinderopvang maakte in 2023 een balans op over de periode mei 2022 tot mei 2023. Welke inzichten vielen daaruit te leren?

KRISTOF: Dit was een belangrijke stap om onze aanpak en methodiekontwikkeling verder op punt te stellen. We stelden vast dat we op een jaar tijd een zestigtal aanmeldingen hadden gekregen van Opgroeien en dat we adviezen gaven over kinderopvanginitiatieven met een totale erkende capaciteit van bijna 1.000 opvangplaatsen. De verantwoordelijkheid die

Uiteindelijk hebben we een gemeenschappelijk doel: de zorg en de veiligheid van de kinderen waarborgen. Van daaruit voeren we het gesprek

— SOFIE SNOECK

||
Als er een incident was in een kinderopvang, blijkt het erg moeilijk te achterhalen wat er precies gebeurd is. Dat is ook niet onze eerste focus. Wij doen niet aan klachtenbehandeling, wel aan risicotaxatie.

— SOFIE SNOEK

we hier nemen is heel groot en we doen er alles aan om dit vanuit het kindperspectief zo onderbouwd mogelijk te doen. Van buitenaf wordt er vaak verwacht dat we snel handelen, waar we alle begrip voor hebben en alles voor in het werk stellen, maar als je ziet voor hoeveel kinderen we de veiligheid mee moeten garanderen, dan kan je daar niet licht over gaan.

SOFIE: Enkele elementen bleken vaak terug te keren: stress als rode draad, zowel bij individuen als in organisaties. Maar ook het spanningsveld tussen waarheidsbevinding en een preventieve focus. Als er een incident was in een kinderopvang, blijkt het erg moeilijk te zijn om te achterhalen wat er precies gebeurd is. Dat is ook niet onze eerste focus. Wij doen niet aan klachtenbehandeling, wel aan risicotaxatie.

Als de aanleiding een concreet incident is, werken jullie dan ook samen met het parket?

SOFIE: Als er een dossier geopend is bij justitie nemen we soms contact op. Om te voorkomen dat we langs elkaar heen werken. Soms moet het parket mensen verhoren en dan willen we het parket eerst zijn werk laten doen. Als dat relevant is, vragen we een overleg met de parketmagistraat of de onderzoeksrechter, bijvoorbeeld om meer duidelijkheid te krijgen over de precieze feiten. Dat is relevante informatie voor de risicotaxatie. Maar al bij al is de samenwerking met justitie beperkt. ←

Echo-Lotgenotenwerking

Echo-Lotgenotenwerking heeft in korte tijd een vaste stek verworven in het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling. Lotgenotencontact, ervaringsdeskundigheid en sensibilisering zijn de pijlers waar het om draait. In 2023 zijn belangrijke stappen vooruit gezet, mee dankzij een sterk team vrijwilligers en een projectsubsidie van het Agentschap Justitie en Handhaving. Een gesprek met coördinator Anna Defossez en vrijwilligers Jessica en Andromeda.

5

“Weten dat je niet alleen bent, is zo belangrijk”

ANNA DEFOSSEZ: De eerste pijler van Echo is het lotgenotencontact voor en door overlevers van kindermishandeling. Pijler twee focust op ervaringsdeskundigheid. Die specifieke kennis delen we zowel in interviews met hulpverleners en op congressen, als in opleidingen voor hulpverleners. Met als centrale boodschap: elke stap die je als hulpverlener in de richting van het kind zet, maakt het verschil, zelfs al lijkt een situatie uitzichtloos. De derde pijler zet in op sensibilisering. Kindermishandeling is nog altijd een taboe, zowel voor wie het meemaakt als voor wie het ziet. Naar schatting 10 % van de kinderen maakt het mee. Het zwijgen daarover moeten we doorbreken.

In 2023 hebben we vooral de pijler lotgenotencontact versterkt. In 2022 vonden de eerste initiatieven plaats met een sessie in Antwerpen en een sessie online. In 2023 waren er sessies in Antwerpen, Mechelen, Leuven, Aalst, Oostende en online. Daarnaast organiseerden we voor het eerst een gesloten schrijftraject. Gelukkig hoef ik niet alles zelf te doen. Ik vorm een team met elf vrijwilligers. Samen coördineren, ondersteunen en modereren we de bijeenkomsten. Vanaf 2024 zullen die vrijwilligers ook meer ingezet worden op pijler twee, ervaringsdeskundigheid.

Er zijn nu lotgenotenbijeenkomsten over heel Vlaanderen. Is het gemakkelijk om de doelgroep te bereiken?

JESSICA: Dat valt goed mee en dat toont hoe groot de nood hieraan is. Ik heb er als overlever zelf ook veel aan gehad. Echo groeit snel nu lot-

genoten steeds beter hun weg vinden. Aan een bijeenkomst kunnen maximum tien mensen deelnemen. De drempel is heel laag. Je hoeft ook niet elke keer deel te nemen. Je komt als je er zin in hebt, als je er klaar voor bent.

ANDROMEDA: Elke sessie duurt twee uur en we willen dat iedereen aan bod kan komen. Daarom die beperking tot tien deelnemers. In een beperkte groep voelen deelnemers zich bovendien veiliger dan in een grote groep. Elke keer is er een centraal thema, waar de deelnemers mee over beslissen. Wie zich niet veilig of niet klaar voelt voor een bepaald thema, kan zijn veto stellen. Dan kiest de groep een ander thema.

Er is ook een moderator?

JESSICA: Er is een moderator en een ondersteuner. De ondersteuner kan bijvoorbeeld als eerste het woord nemen, om het ijs te breken. De moderator is zelf ook lotgenoot en neemt deel aan het gesprek. Daarom is het goed dat er naast de moderator een ondersteuner is. Samen bewaken ze de regels en de veiligheid in de groep.

ANDROMEDA: We zijn goed voorbereid op die rollen. Niet alleen wat de visie betreft, ook voor de praktische gang van zaken. Elke sessie verloopt volgens een vast stramien, met een pauze op een vast moment en een afronding met een dankmomentje. Het geheel zit goed in elkaar. We worden niet voor de leeuwen gegoid. Elke moderator volgde een opleidingsdag. Daarna konden wij eerst enkele keren deelnemen als ondersteuner, dan pas traden we op als mode-

rator. Je moet er klaar voor zijn en je er goed bij voelen.

Hoe zou je de deelnemers omschrijven?

ANNA: De groepen zijn gevarieerd. Je moet 18 jaar zijn om deel te nemen. Iedereen is welkom. We luisteren zonder te oordelen. We vergelijken situaties of ervaringen niet met elkaar. Elke overlever staat op een bepaalde plaats in zijn of haar herstel. Ja, er zijn ook mannen die de weg vinden naar het lotgenotencontact. Al maken vrouwen wel de meerderheid uit.

Hoe zijn de reacties van de deelnemers?

ANDROMEDA: We krijgen veel erkenning, soms zonder veel woorden. Mensen zijn blij dat er een plek voor hen is waar ze welkom zijn zonder alles te hoeven uitleggen. Hier vinden ze begrip. Niemand hoeft zich zorgen te maken over hoe anderen zullen reageren. Deelnemers zijn blij om gehoord te worden, om op verhaal te kunnen komen.

JESSICA: Mensen zijn hier in volle betekenis: zonder moeten, forceren, oordelen of vergelijken. Weten dat je niet alleen bent, is zo belangrijk. Je behoort tot een groep die weet wat het is om overlever te zijn. Je hoeft niets uit te leggen, niets te verantwoorden.

ANDROMEDA: Toen ik de eerste keer deelnam, was ik zenuwachtig. 'Zal ik toegelaten worden? Is wat ik meegemaakt heb erg genoeg om erbij te horen?' Dat was dus nergens voor nodig. Iedereen die denkt, weet of zelfs maar vermoedt dat zij kindermishandeling heeft meegemaakt, is welkom. Er is geen screening en je hoeft bij de kennismaking zelfs niet je verhaal te vertellen als je daar niet klaar voor bent. Heb je er iets aan? Dan ben je welkom. Niemand zal over je oordelen. Dat vind ik zo mooi aan het lotgenotencontact.

Jessica, jij nam ook deel aan het schrijftraject dat in 2023 voor het eerst werd georganiseerd?

JESSICA: Anders dan de lotgenotensessies bestaat het schrijftraject uit een vaste groep deelnemers, allemaal lotgenoten. Elke sessie krijgen we een schrijfpdracht. Al schrijvend vinden we woorden voor wat soms moeilijk te benoemen is. We verwerken ervaringen. Tegelijk leren we betere teksten te schrijven. De sessies worden begeleid door een schrijfcoach en een ervaringsdeskundige. Hoewel we in groep schrijven, is iedereen vrij om haar tekst al dan niet te delen. Het werkt hoe dan ook helend en verbindend.

Wat is jullie motivatie om je voor Echo-lotgenoten te engageren?

ANDROMEDA: Ik heb zelf een moeilijke zoektocht gekend. Echo leren kennen, was een verademing. De impact ervan op mijn leven is enorm. Als ik andere mensen een heel klein beetje kan helpen, dan doe ik dat met volle overtuiging. Ik engageer me ondertussen twee jaar voor Echo en dat gevoel blijft. Wat we doen, is zo waardevol voor zoveel mensen.

JESSICA: Ook ik wil andere overlevens helpen. Ik heb in mijn traject zoveel hulpverleners ontmoet die eigenlijk van toeten noch blazen weten. Dat is niet fijn. Er is nog zoveel zwijgen, zoveel eenzaamheid van mensen die het alleen proberen op te lossen. Toen Anna me vroeg om mee te werken, was ik meteen enthousiast. Iets te kunnen betekenen voor anderen, doet goed. Bovendien heb ik er zelf ook veel aan. ←

Weten dat je niet alleen bent, is zo belangrijk. Je behoort tot een groep die weet wat het is om overlever te zijn. Je hoeft niets uit te leggen, niets te verantwoorden.

— JESSICA

In een beperkte groep voelen deelnemers zich veiliger dan in een grote groep. Wie zich niet veilig of niet klaar voelt voor een bepaald thema, kan zijn veto stellen. Dan kiest de groep een ander thema.

— ANDROMEDA

In een beperkte groep voelen deelnemers zich veiliger dan in een grote groep. Wie zich niet veilig of niet klaar voelt voor een bepaald thema, kan zijn veto stellen. Dan kiest de groep een ander thema.

— ANNA DEFOSSEZ

Stappen van Echo-Lotgenotenwerking 2023

- De samenwerking van Echo-Lotgenotenwerking met opleidingen aan hogescholen en universiteiten is in 2023 versterkt. Echo ontwikkelde een vast aanbod met kant-en-klare lespakketten. Onder meer de richtingen criminologie, orthopedagogie en maatschappelijk werk doen er een beroep op. Er werd samengewerkt met de Karel de Grote Hogeschool, Thomas More, de Vrije Universiteit Brussel en het Universitair Centrum Leuven-Limburg.
- Echo-lotgenoten is ingebed in het VECK en daarmee ook partner van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling in Vlaanderen. Ervaringsdeskundigen van Echo zijn vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling en nemen sporadisch deel aan interviews. Ook de hulplijn 1712 en Nupraatikerover.be zijn vaste partners.
- Sinds 2023 is Echo-lotgenoten partner in OverHoop van de Koning Boudewijnstichting. Dat project in opdracht van de Vlaamse Overheid bouwt aan meer preventie en een versterkte aanpak van ontwikkelingstrauma en de ingrijpende gebeurtenissen die daaraan voorafgaan. Onder de vlag van OverHoop zijn er ondertussen elf initiatieven opgestart. Echo speelt een adviserende rol.
- Kindermishandeling komt geregeld in de media. Echo grijpt die kansen om te sensibiliseren. Zo liet Echo van zich horen tijdens de Warmste Week in 2023. De centrale boodschap die telkens herhaald wordt, is dat elke hulp een essentiële stap kan zijn. 'Wat kan ik hier en nu betekenen voor het kind?' is een belangrijkere vraag dan 'Hoe kan ik dit hier en nu oplossen?'
- Echo-Lotgenoten werkte met de steun van het agentschap Justitie en Handhaving in 2023 ook samen met de Veilig Huizen (de vroegere Family Justice Centers) en breidde de lotgenotencontacten sterk uit in alle provincies.
- Samen met SOS Kinderdorpen startte in 2023 een kunstproject in Brussel voor trauma-overlevers. Dit 'stadsjuweel' wordt een groot kunstwerk met een ketting, kralen en veel verhalen. Op die manier krijgen deze verhalen, waaronder ook verhalen van overlevers, een plaats in de openbare ruimte.
- Vier keer per jaar komen de vrijwilligers van Echo-lotgenoten samen om ervaringen uit te wisselen en te leren. Eén keer per jaar is er een gezamenlijke uitstap. De veer hoeft niet altijd gespannen te zijn.
- In december 2023 telde Echo-Lotgenotenwerking 200 leden.

Handle with Care heeft oog voor kinderen na politie-interventie voor intrafamiliaal geweld

Een politie-interventie bij intrafamiliaal geweld heeft ook impact op de kinderen. Zij lijden onder de stress, de spanning en de onrust. Een zorgzame omgeving is dan meer dan ooit nodig. Ook op school. Het proefproject Handle with Care droeg hieraan bij. In augustus 2023 liep het proefproject af. We blikken terug met Peggy Bischoop van politiezone Rivierenland en Bruno Gijssels van School met de Bijbel De WEGwijzer in Mechelen.

6

“Dit is een investering voor de hele samenleving”

Handle with Care liep als proefproject in de regio Mechelen van maart 2022 tot augustus 2023 in opdracht van het Agentschap Justitie en Handhaving. Er waren veel partners betrokken, waaronder het onderwijs, politie en parket, Opgroeien en PANGG 0-18, het Antwerpse samenwerkingsverband geestelijke gezondheidszorg kinderen en jongeren. Ook het Vertrouwenst centrum Kindermishandeling Mechelen en de Echo-Lotgenotenwerking van het VECK werkten mee. Het VECK zorgde ervoor dat er een concrete werking ontstond en coördineerde de eerste uitrol.

Concreet hield het project in dat de politie de school van de kinderen op de hoogte bracht na een interventie in het kader van intrafamiliaal geweld. De politie werkte hiervoor samen met AGODI, het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Het bericht bevatte alleen de naam en de geboortedatum van het kind, samen met het codewoord Handle with Care, zonder verdere details. Bij voorkeur werd de school binnen de 24 uur verwittigd, zodat ze snel en gepast kon reageren.

“Hoe eenvoudig deze gedachte ook is, zo complex is het opzetten van deze werking door inhoudelijke, praktische en juridische uitdagingen,” zegt Kim Van Hoorde, de projectcoördinator binnen het VECK. “We hebben heel wat zaken moeten regelen en samenwerkingen opzetten, alvorens Handle with Care operationeel kon worden. De samenwerking met alle partners was daarbij van goudwaarde.”

Tijdens het pilootproject in Mechelen waren er in minder dan zes maanden tijd 248 meldingen vanuit de politiezone Rivierenland naar Mechelse scholen. “Dat gaat dan alleen over de kinderen die in Mechelen wonen én in Mechelen schoollopen,” zegt Peggy Bischoop. “Het totaal aantal interventies in de periode was 302. Dat is inderdaad erg veel.”

Kinderen eerste prioriteit

Bruno Gijsels is directeur van De WEGwijzer. Hij is overtuigd van het nut van Handle with Care. Peggy Bischoop van politiezone Rivierenland ziet naast de voordelen ook nog de uitdagingen. “Ja, Handle with Care is een meerwaar-

de, op voorwaarde dat de politiek er voldoende middelen in investeert.”

Peggy Bischoop leidt de afdeling Jeugd- en gezinsgebonden politiezorg van de lokale politiezone Rivierenland. “We werken al 14 jaar met een duidelijke visie. We zetten sterk in op vroegdetectie. We doen aan dossieropbouw en dossierbeheer, we volgen alles nauw op. Daarbij werken we al jaren samen met scholen, Centra voor Leerlingenbegeleiding, de Veilig Huizen (de voormalige Family Justice Centers) en andere partners. Daarom stond ik wat sceptisch tegenover Handle with Care. Welke meerwaarde kon dat nog bieden? Er wordt al veel van ons team verwacht. Onze capaciteit is beperkt en extra tijdsdruk en administratie kunnen we missen als kiespijn. Toch wou ik het een kans geven, om zelf te ervaren wat het betekent voor het gezin, het kind, de school en de politie.”

Bruno Gijsels bevestigt die goede samenwerking met politiezone Rivierenland “Ook voor ons was het belangrijk dat Handle with Care niet extra woog op onze werking. In de praktijk viel dat zeer goed mee. Als de politie een interventie doet bij een gezin, dan krijgen we hiervan een bericht. Alleen het schoolbeleid en de betrokken leerkracht zijn op de hoogte. We respecteren de privacy. En dan geven wij het kind extra aandacht en een schouderklopje. We houden een oogje in het zeil. Zit er iets in de brooddoos? Lukt het met het huiswerk? We willen niet dat het kind nog eens gestraft wordt op het moment dat het onze steun nodig heeft.”

“Ik sta 35 jaar in het onderwijs, waarvan 15 jaar als directeur. Vroeger kenden we de ouders veel beter. Ik ben blij dat er een instantie is die ons een seintje geeft als een leerling extra aandacht nodig heeft. Ik vind Handle with Care een supergoed project. Ik hoop dat het verder

“Investeren in de veiligheid van kinderen is een investering in de toekomst.”

— PEGGY BISCHOP

“**Het welzijn van de kinderen moet altijd de eerste prioriteit zijn.**”

— BRUNO GIJSELS

wordt gezet. De werkdruk in de scholen ligt hoog, waardoor we soms prioriteiten moeten stellen. Maar het welzijn van de kinderen moet altijd de eerste prioriteit zijn.”

“Handle with Care heeft zeker voordelen,” beaamt Peggy Bischoop. “Door de registratie en tijdsdruk die het oplegt, spelen onze dossierbeheerders nog korter op de bal. Er gaan sneller alarmbellen af als er bijvoorbeeld kort na elkaar twee keer een interventie plaatsvindt in een gezin.”

Tussen droom en daad

Of Handle with Care in de toekomst wordt verdergezet en uitgebreid naar andere politiezones en scholen, is afhankelijk van politieke keuzes.

“Onderschat de tijdsdruk en de administratieve last niet,” zegt Peggy Bischoop. “Niet elke politiezone kan bovendien terugvallen op een sterk uitgebouwde dienst Jeugd- en gezinsgebonden politiezorg. Kan het lukken? Zeker. Als er voldoende politieke wil en draagvlak is. Investeren in de veiligheid van kinderen is een investering in de toekomst. Door vroegtijdig mistoestanden te detecteren, kunnen we gezinnen terug op de sporen zetten. Dat kost in eerste instantie middelen, maar op langere termijn is dit een besparing voor de hele samenleving. De politie is geen hulpverlener, maar is wel een partner in het hele verhaal. Ik ben er ook van overtuigd dat je een project als Handle with Care tijd moet geven. Verwacht geen spectaculaire resultaten na één of na vijf jaar. Dit is werk van lange adem. Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren, zoals Willem Elsschot dichtte. Menen we het met de doelstellingen van Handle with Care? Dan moeten we die praktische bezwaren aanpakken en de nodige middelen voorzien.”

“Wat mag het welzijn van de kinderen kosten? Daar gaat het in essentie om,” zegt Bruno Gijssels. “Dat is de vraag die op politiek niveau een antwoord moet krijgen.” ←

Het VECK kreeg ondertussen een vervolgoopdracht van het Agentschap Justitie en Handhaving om de verdere uitrol in Vlaanderen te realiseren.

Kindreflex zendt zijn ambassadeurs uit

De Kindreflex is aan een opmars bezig. Professionele hulpverleners uit alle sectoren ontdekken de meerwaarde ervan. Ook in het opleidingsprogramma van toekomstige hulpverleners zijn de eerste zaadjes geplant. En in 2023 startte een ambassadeurstraject Kindreflex.

7

“Steeds meer organisaties en sectoren gaan aan de slag met de Kindreflex”

Volwassenen die ergens aankloppen voor professionele hulp, hebben of dragen dikwijls ook zorg voor een kind. En zelfs als de kinderen niet meteen in beeld komen, ondervinden zij vaak impact van de problemen van de ouder. De Kindreflex maakt hulpverleners daar alert voor. Bovendien geeft de Kindreflex handvaten om het gesprek aan te gaan met de ouder. Is er een niet-pluis-gevoel, dan biedt de Kindreflex ten slotte ook een kader om daar verder mee aan te slag te gaan.

“In 2018 introduceerden we de Kindreflex in de geestelijke gezondheidszorg. Daarna richtten we ons op de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) en de justitiehuizen. Op dit ogenblik lopen er trajecten met spoedgevallendiensten in algemene ziekenhuizen. We krijgen steeds meer vragen uit andere sectoren, waaronder de eerstelijnszones. Telkens opnieuw passen we het instrument Kindreflex aan op de specifieke context,” zegt Liv Leeman, coördinator Kindreflex bij het VECK.

Enthousiaste voortrekkers

De meerwaarde van de Kindreflex heeft zich al in talrijke organisaties in diverse sectoren bewezen. Tegelijk toont de praktijk dat het een werk van lange adem is.

“Dit gaat om een bewustzijnsverandering,” beaamt Liv Leeman. “Dat vraagt tijd. Bovendien zijn er drempels die overwonnen moeten worden. Sommige hulpverleners zijn terughoudend, omdat ze de fragiele vertrouwensrelatie met hun cliënt niet op het spel willen zetten door over de kinderen te beginnen. Door de kinderen van meet af aan ter sprake te brengen, kan je die valkuil vermijden. Andere hulpverleners hebben alleen ervaring met volwassenen en voelen zich minder comfortabel om over het thema kinderen te beginnen.”

“Gelukkig zijn er in alle organisaties enthousiaste voortrekkers die de Kindreflex promoten bij hun collega’s. Met die ambassadeurs gaan we sinds 2023 structureel aan de slag. Zij

krijgen extra vorming en worden de aanspreekpersoon voor de Kindreflex in hun organisatie. Eén of twee keer per jaar organiseren we een terugkomdag. Zo blijven we leren van elkaar. In 2023 hebben we ook een train-de-trainer-opleiding ontwikkeld, zodat ambassadeurs in hun eigen organisatie de basisworkshop Kindreflex kunnen geven.”

“In 2023 werd onder meer een ambassadeurstraject gestart met de CAW’s en met de justitiehuizen. Op provinciaal niveau brachten we dan weer praktijkgroepen samen, met deelnemers uit diverse sectoren. Hoe meer organisaties en sectoren met de Kindreflex werken, hoe beter we op elkaar kunnen afstemmen,” zegt Liv Leeman. “De provinciale praktijkgroepen zijn daar een goed platform voor.”

Kindreflex in opleidingen

Ideaal zou zijn als hulpverleners al tijdens hun opleiding kennismaakten met de Kindreflex. Ook daar wordt werk van gemaakt. In 2023 introduceerde het VECK de Kindreflex alvast bij de psychologen in opleiding aan de VUB. In de toekomst streven we er ook naar dat dit gebeurt voor pedagogen, verpleegkundigen, artsen en maatschappelijk werkers.

Wat de algemene ziekenhuizen betreft, werd in 2023 met de Kindreflex proefgedraaid op de spoedgevallendienst van het UZ Brussel en AZ Imelda in Bonheiden. In 2024 maken we een eerste grondige evaluatie, onder meer via masterproeven in samenwerking met de VUB. ←

“We krijgen steeds meer vragen uit andere sectoren om met de Kindreflex aan de slag te gaan.

— LIV LEEMAN

Nieuwe werking voor kindermishandeling bij hoog-conflictueuze echtscheidingen

Echtscheidingen die erg conflictueus verlopen, wegen zwaar op kinderen. Zeker als ze zich gewrongen voelen tussen de conflicten tussen de ouders. Werpen bemiddelingspogingen van justitie geen vruchten af, dan kan een (procureur van) parket jeugdzaken een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) inschakelen voor een onderzoek Maatschappelijke Noodzaak. In plaats van individuele begeleidingen kiest het VK sinds kort voor een alternatieve methodiek: het parallel solo-ouderschap. Carla Ivens en Astrid Lauwereins van VK Vlaams-Brabant geven meer uitleg.

8

CAW Antwerpen omarmt de Kindreflex

Yousra El Haoual is beleidscoördinator in het CAW Antwerpen. “Wij hadden altijd al veel aandacht voor de kinderen van cliënten,” zegt Yousra. “Zo bestaat sinds enkele jaren een werkgroep ‘Kind in Zicht’. Die werkgroep maakte medewerkers van diverse teams en deelwerkingen warm voor meer aandacht voor de kinderen van cliënten. De Kindreflex sluit hier perfect bij aan. Meer zelfs, door de Kindreflex te introduceren in het CAW, willen we alle teams en deelwerkingen betrekken. Het wordt minder vrijblijvend.”

Tien Kindreflex-ambassadeurs van het CAW Antwerpen volgden in 2023 de train-de-trainer-opleiding van het VECK, onder wie Yousra El Haoual. “Het is nu aan ons om de Kindreflex verder in de organisatie te promoten. Voor de deelwerkingen ‘Jongeren’ en ‘Opvoedingsondersteuning’ is dat al evidenter dan voor bijvoorbeeld de deelwerking ‘Wonen’ met het daklozenteam. Het komt erop aan de Kindreflex naar de specifieke context te vertalen.”

De eerste ervaringen van het CAW met de Kindreflex zijn alvast positief. “Soms in het ter sprake brengen van de kinderen heel vanzelfsprekend en veilig. Andere keren is het wat moeilijker, maar het helpt om het thema op een natuurlijke en informele manier aan te snijden. Het mag niet bedreigend overkomen.”

“Wat ik geleerd heb van de Kindreflex,” zegt Yousra, “is dat je als hulpverlener met een zekere expertise niet alleen in de diepte moet werken, maar ook een brede kijk moet aanhouden. Is er een niet-pluis-gevoel als het over de kinderen gaat, dan zorgt de Kindreflex ervoor dat je weet waar je terecht kan. Er is veel goesting in het CAW om hier verder mee aan de slag te gaan. Dit is geen klein projectje dat we er snel even bijnemen, maar een fundamentele verandering die we structureel en duurzaam in alle aspecten van onze werking willen inbedden.”

“Parallel solo-ouderschap als oplossing in hoogconflictueuze echtscheidingen”

“Individuele gesprekken met ouders in een hoogconflictueuze situatie verlopen meestal zeer moeizaam”, zegt Carla Ivens. “Doorgaans schuift de ene ouder alle verantwoordelijkheid in de schoenen van de andere, zonder de eigen rol te erkennen. We zochten met het VK Vlaams-Brabant een nieuwe visie en een methodiek om met deze lastige situaties om te gaan. Zo kwamen we het concept ‘parallel solo-ouderschap’ van Lieve Cottyn en later ook Vanessa Maes en Christel Cornelis op het spoor.”

“Het principe is eenvoudig: als de communicatie tussen de ouders echt niet lukt en het kind daarvan het slachtoffer wordt, dan is het beter om alle communicatie tussen de ouders te verbreken. De ene ouder houdt zich dan niet langer bezig met de andere ouder, maar alleen met het kind. Belangrijk hierbij is dat ouders elkaar voldoende mandaat kunnen geven om ouder te zijn, ook wanneer ze elkaar niet meer volledig vertrouwen.”

“Dat lijkt een radicale oplossing, maar onderzoek toont dat de langetermijngevolgen voor het kind lichter uitvallen dan bij een hoogconflictueuze scheiding die meer dan twee jaar aansleept. In dat geval zien we zware gevolgen bij het kind: een lager zelfbeeld, minder zelfvertrouwen, meer schooluitval, suïcidegedachten enzovoort. Ideaal blijft natuurlijk een scheiding waarbij de ouders overeenkomen. Lukt dat echter niet, dan liever geen commu-

nicatie dan voortdurend geruzie ten koste van het kind.”

De eigen verantwoordelijkheid

Over parallel solo-ouderschap verscheen in 2018 een boek van Vanessa Maes en Christel Cornelis: ‘Blijven staan ondanks de storm. Handvatten voor ouders in een hoogconflictscheiding’. Na overleg met de auteurs, beiden actief in de geestelijke gezondheidszorg, ontwikkelde het VK Vlaams-Brabant een nieuwe methodiek. In plaats van de vroegere individuele begeleidingen wordt nu met groepssessies gewerkt, waarbij beide ouders in een andere groep worden ondergebracht.

“Een traject bestaat uit zes sessies,” zegt Carla. “De eerste twee sessies zijn inleidend. We gaan nog niet in op de particuliere verhalen van de deelnemers. We geven wat theorie over echtscheiding en waarom zware conflicten beschouwd worden als emotionele kindermishandeling. Daarna volgen drie verdiepende sessies waarin we de deelnemers over hun eigen aandeel in de hoogconflictscheiding laten nadenken. We eindigen met een terugkomsessie, waarin elke deelnemer iemand uit zijn netwerk meebrengt die hem of haar steunt: een supporter, niet iemand die het conflict aanwakkert.”

“Ouders in een hoogconflictueuze scheiding willen doorgaans vooral vertellen hoe slecht de andere ouder het wel doet. Daarbij worden

Soms komen ouders ons bedanken na een traject, wat niet zo vaak gebeurt in een VK. Die mensen zijn opgelucht dat ze hun energie weer op hun kind kunnen richten en niet langer vastzitten in het conflict met de andere ouder.

— ASTRID LAUWERIENS

kinderen, vaak onbewust, in een loyaliteitsconflict geplaatst. Zelfs met de hulpverlener proberen ze een coalitie te smeden. Wij brengen het gesprek evenwel telkens terug op de eigen verantwoordelijkheid van de ouder.”

Maatschappelijke Noodzaak

“De doelgroep voor deze methodiek zijn ouders die (meestal) door het parket aangemeld worden voor een MANO-onderzoek, een onderzoek Maatschappelijke Noodzaak,” zegt Astrid Lauwariens. “Het parket zet die stap pas als alle pogingen tot vrijwillige bemiddeling mislukt zijn. De ouders zijn verplicht aan het MANO-onderzoek mee te werken. Doen ze dat niet, dan gaat het dossier naar de jeugdrechter, die een beslissing zal nemen in het belang van het kind. In het MANO-onderzoek moeten wij een antwoord formuleren op drie vragen: Is er sprake van kindermishandeling? Welke hulpverlening is nodig? Is er bereidheid bij de ouders om mee te werken?”

“De eerste sessies botsen we vaak op weerstand bij de ouders. Wij geven dan echter duidelijk aan dat het gaat over kindermishandeling en de impact van het conflict tussen de ouders op het kind. Die boodschap komt bij de meesten wel binnen. Toch blijft ook dan de eerste reflex om de schuld bij de andere ouder te leggen. Daarin helpen de groepssessies. Ouders zien dat ze niet de enigen zijn in die situatie. Ze herkennen zich in elkaars verhalen en strategieën.”

“Iedere ouder denkt dat zijn situatie uniek is, maar dat klopt niet,” zegt Carla. “Het zijn dezelfde mechanismen die telkens terugkeren. Samen bekijken we die mechanismen. We sturen erop aan dat elke ouder zich hieraan spiegelt. Nogmaals: koppels zitten in twee verschillende groepen. Het is namelijk niet langer de bedoeling dat ze met elkaar proberen overeen te komen. Dat lukte niet, dus is de volgende stap dat ze elkaar met rust laten. Alleen als het gaat over de schoolkeuze en medische

beslissingen over het kind, moeten ze nog overeenkomen.”

Waardevol alternatief

Op het einde van het traject koppelt het VK terug naar het jeugdparket. “Wij beperken ons tot het MANO-onderzoek,” zegt Astrid. “We geven bijvoorbeeld geen advies aan de familierechter over wie toezicht moet krijgen over de kinderen. Dat is niet onze rol noch onze bevoegdheid. Wel proberen we om het concept parallel solo-ouderschap beter bekend te maken bij andere partners in de hulpverlening, de magistratuur en de familierechtbanken. Het is een waardevol alternatief. De praktijk toont dat het werkt en dat het kind meer kansen krijgt.”

“Soms komen ouders ons bedanken na een traject, wat niet zo vaak gebeurt in een VK. Die mensen zijn opgelucht dat ze hun energie weer op hun kind kunnen richten en niet langer vastzitten in het conflict met de andere ouder. Een radicale breuk is beter dan een jarenlang conflict. Zowel voor de ouders als voor het kind.”

In 2023 kregen alle Vertrouwenscentra Kindermishandeling opleiding in de methodiek. Samen werd ook een visietekst ontwikkeld over hoog conflictueus ouderschap. ←

Als de communicatie tussen de ouders echt niet lukt en het kind daarvan het slachtoffer wordt, dan is het beter om alle communicatie tussen de ouders te verbreken.

— CARLA IVENS

Nieuws uit de werkgroepen 2023

WERKGROEP GDPR EN INFORMATIEVEILIGHEID

Sinds 25 mei 2018 moeten alle organisaties die persoonsgegevens verzamelen zich houden aan de GDPR-voorschriften die de bescherming van persoonlijke gegevens waarborgen. Alle informatie die kan helpen bij het identificeren van een persoon, wordt beschouwd als persoonlijke gegevens. Daarnaast zijn we ook verplicht onze informatie op een veilige manier op te slaan en te beschermen tegen mogelijke inbreuken. De werkgroep GDPR en informatieveiligheid buigt zich over deze thema's. Vanuit elk VK neemt een medewerker deel om samen na te denken hoe we de gevoelige persoonsgegevens waarmee we dagelijks werken op een veilige

en GDPR-proof manier kunnen verwerken. Dit gaat niet enkel om het technische of juridische aspect van gegevensbescherming, maar bijvoorbeeld ook over het verhogen van het bewustzijn bij de collega's via sensibilisatie. De werkgroep wordt geleid door de DPO (Data Protection Officer) van het VECK en de VK. In 2023 finaliseerde de werkgroep de privacyverklaring en werkte ze de procedure 'rechten van de betrokken' uit. Er werd een register voor verwerkingsactiviteiten opgesteld. Met een online vormingsmoment werden alle VK-medewerkers gesensibiliseerd.

WERKGROEP REGISTRATIE

De werkgroep Registratie focust op het verder optimaliseren van het digitale dossieropvolgingssysteem dat nu 3 jaar in gebruik is. Het systeem heeft twee doelstellingen: een kwaliteitsvolle opvolging van de hulpverlenings-

trajecten mogelijk maken en het aanreiken van informatie voor de evaluatie van de werking in de teams, in de organisatie, op sector- en op beleidsniveau."

WERKGROEP TRAUMASENSITIEF WERKEN

In hun klinisch werk worden VK-medewerkers dagelijks geconfronteerd met complex trauma. Deze problematiek is dan ook nauw verbonden met het thema kindermishandeling.

De werkgroep Traumasensitief werken wil de traumasensitieve aanpak en houding versterken en verdiepen. Dat gebeurt via overleg, informatievergaring, literatuurstudie en vormingsdagen.

Er werd een online leeromgeving ontwikkeld, met materiaal dat zowel in het diagnostisch proces als in het begeleidingswerk op het VK kan worden ingezet. Er werden webinars gemaakt om de kennis te verdiepen en de vaardigheden te oefenen. Daarnaast zet de werkgroep de traumasensitieve aanpak en expertise binnen het bredere hulpverleningslandschap duidelijker op de kaart. Tot slot werkte de werkgroep mee aan wetenschappelijk onderzoek (Europees Eclips onderzoek van UCLL) dat zich richt op het ontwikkelen van een visie en

handvaten voor traumasensitief handelen in de kinderopvang.

In het najaar van 2022 en het voorjaar van 2023 organiseerde de werkgroep praktijkgerichte webinars met de focus op ouderschap onder druk, kinderen onder druk en hulpverlening onder druk ten gevolge van complex trauma. De webinars hadden een plenair gedeelte voor alle VK-collega's en een meer praktisch oefenmoment dat vorm werd gegeven in de afzonderlijke VK-afdelingen.

In het werkjaar 2023-2024 verschuift de focus meer naar het externe hulpverleningslandschap. Met een webinar en een workshop werd het traumasensitief werken voorgesteld op de 1712-dag, een vormingsdag voor alle collega's van de hulplijn 1712. Daarnaast leverden we in december 2023 een bijdrage op het congres van agentschap Opgroeien.

VORMINGSCEL VERTROUWENSCENTRA KINDERMISHANDELING VLAANDEREN

De Vormingscel bundelt de krachten van de zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling en organiseert een breed aanbod vormingen op maat van de VK-medewerkers. Met de oprichting van het VECK is er een samenwerking gegroeid tussen de Vormingscel en het VECK.

De Vormingscel organiseert zowel interne vormingen voor medewerkers van VECK en VK, als externe vormingen voor professionele hulpverleners.

Belangrijke vormingen in 2023 waren onder meer:

- Traumasensitief en -responsief hulpverleners voor alle VK medewerkers. Interne vorming

door de werkgroep Traumasensitief werken.

- Opleiding rond hechtingsstrategieën bij kinderen en volwassenen met traumatische voorgeschiedenis door Clark Baim: het Dynamic Maturation Model of attachment. Voor de derde keer nodigden de Vormingscel en het VECK dr. Clark Baim uit voor een driedaagse training 'Attachment-based therapeutic interviewing'.
- Opleiding Groepswerking aan een beperkte groep VK-medewerkers met ouders in hoog conflictueus ouderschap na scheiding (HCO) gegeven door het Vertrouwenscentrum Vlaams-Brabant.

Bel

De bel is hoog
Heel hoog
Het vraagt een klimparcours
Ik bel aan
De bel was niet nodig
De deur staat al lang open
De bel is hoog, maar ik ben ook al groot
Zijwieltjes zijn niet meer nodig
Blijf nog maar even klein, denk ik
Achter die deur zal nog veel gebeuren
Boos
Staat er in de deur gekrast
Ik kraste het, toen ik groter was

— ANNA DEFOSSEZ

BIJLAGEN

Cijfers

	Aantal meldingen
2017	6.790
2018	6.769
2019	7.028
2020	7.164
2021	7.535
2022	7.056
2023	7.541

Tabel 1. Aantal unieke meldingen in één jaar (2017 – 2023)

In 2023 ontvingen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling 7.541 meldingen. Na een lichte daling vorig jaar, zien we terug een stijgende lijn in de meldingen. De meeste meldingen kwamen terecht in de reguliere werking (76%). 13% betrof een melding van maatschappelijke noodzaak en 11% van nupraatikerover.be

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VK Antwerpen	2.044	1.900	1.904	1.915	1.963	1.566	1.564
VK Vlaams-Brabant	1.113	1.107	1.039	1.158	1.303	1.272	1.365
VK Brussel	678	755	920	1.032	1.239	1.360	1.422
VK Limburg	799	863	895	799	860	790	942
VK Oost-Vlaanderen	1.201	1.164	1.332	1.401	1.377	1.248	1.393
VK West-Vlaanderen	955	980	938	859	793	820	855
Totaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056	7.541

Tabel 2. Aantal meldingen per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier	5.962	5.874	5.977	5.966	6.142	5.475	5.725
Mano	708	719	715	749	789	834	975
NPIE	156	176	336	449	604	747	841
Totaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056	7.541

Tabel 3. Aantal meldingen per type

	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
Reguliere werking	1.412	1.145	515	731	1.165	757	5.725
Onderzoek maatschappelijke noodzaak	152	220	66	211	228	98	975
NPIE			841				841
Totaal	1.564	1.365	1.422	942	1.393	855	7.541

Tabel 4. Aantal meldingen per type per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VK Antwerpen	2.675	2.562	2.640	2.718	2.744	2.306	2.414
VK Vlaams-Brabant	1.617	1.592	1.522	1.817	1.979	1.879	2.034
VK Brussel	871	1.006	1.169	1.284	1.486	1.691	1.729
VK Limburg	1.069	1.077	1.109	1.048	1.117	1.164	1.356
VK Oost-Vlaanderen	1.553	1.413	1.588	1.753	1.692	1.701	1.832
VK West-Vlaanderen	1.328	1.388	1.314	1.167	1.082	1.188	1.331
Totaal	9.056	8.979	9.290	9.722	10.070	9.909	10.671

Tabel 5. Aantal kinderen waarvoor een melding werd ontvangen

	2023
Antwerpen	60,0
Vlaams-Brabant	75,2
Limburg	76,5
Oost-Vlaanderen	56,9
West-Vlaanderen	57,3

Tabel 6. Aantal gemelde minderjarigen per 10.000 minderjarigen

Voor Brussel werden in deze tabel de cijfers niet opgenomen: gezien het bicommunautaire aanbod van de hulpverlening bij kindermishandeling is het niet mogelijk om in dit geval betrouwbare cijfers te presenteren.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mannelijk	3.912	3.743	3.733	3.853	3.880	3.746	4.158 (39,0%)
Vrouwelijk	4.336	4.328	4.328	4.862	4.980	4.814	5.242 (49,1%)
Ander					10	32	36 (0,3%)
Onbekend	808	908	963	1.007	1.200	1.317	1.235 (11,6%)
Totaal	9.056	8.979	9.290	9.722	10.070	9.909	10.671

Tabel 7. Geslacht van gemelde kinderen

In 2023 werden 10.671 kinderen bereikt met de meldingen. Dit is een stijging in vergelijking met vorig jaar (9.909). Meisjes (56%) werden meer bereikt dan jongens (44%).

	Aantal kinderen
Ongeboren	52
0 – 2 jaar	1.196
3 – 5 jaar	1.631
6 – 8 jaar	1.785
9 – 11 jaar	1.782
12 – 14 jaar	2.031
15 – 17 jaar	1.569
18 – 20 jaar	333
21 – 24 jaar	79
25 jaar of meer	143
Onbekend	70
Totaal	10.671

Tabel 8. Leeftijd van gemelde kinderen

	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
Ongeboren	8	9	2	6	13	14	52
0 – 2 jaar	248	192	93	143	325	196	1.196
3 – 5 jaar	399	289	184	246	275	241	1.631
6 – 8 jaar	421	364	227	224	325	226	1.785
9 – 11 jaar	453	365	196	232	308	234	1.782
12 – 14 jaar	490	393	404	242	294	216	2.031
15 – 17 jaar	306	315	348	207	238	157	1.569
18 – 20 jaar	69	78	93	37	31	27	333
21 – 24 jaar	8	13	33	6	5	12	79
25 jaar of meer	12	13	104	10	4	8	143
Onbekend	0	3	45	3	14	0	70
Totaal	2.414	2.034	1.729	1.356	1.832	1.331	10.671

Tabel 9. Leeftijd van gemelde kinderen per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lichamelijke mishandeling/verwaarlozing	2.775	2.924	2.877	2.988	2.890	3.129	3.371
Emotionele mishandeling/verwaarlozing	2.934	3.172	3.284	3.741	3.676	3.668	3.954
Seksueel misbruik	1.301	1.338	1.453	1.368	1.752	1.768	1.786
Risicosituatie + verwerkingsproblematiek	2.074	1.712	1.660	1.705	1.477	1.309	1.637
Grensoverschrijdend gedrag door minderjarige	524	521	590	472	362	313	358
Onbekend	143	58	79	97	324	126	97
Totaal	9.751	9.725	9.943	10.371	10.481	10.313	11.203

Tabel 10. Belangrijkste gemelde problematiek

De meeste meldingen betreffen emotionele mishandeling of verwaarlozing (36%). Daarnaast gaan de meldingen over lichamelijke mishandeling of verwaarlozing (30%), seksueel misbruik (16%) en algemene risicosituaties en verwerkingsproblematieken (15%).

	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
Lichamelijke mishandeling/verwaarlozing	863	526	551	331	581	519	3.371
Emotionele mishandeling/verwaarlozing	827	1.032	431	561	675	428	3.954
Seksueel misbruik	432	279	364	270	223	218	1.786
Risicosituatie en verwerkingsproblematiek	278	273	370	198	345	173	1.637
Grensoverschrijdend gedrag door minderjarige	96	59	42	70	62	29	358
Onbekend	8	1	6	75	6	1	97
Totaal	2.504	2.170	1.764	1.505	1.892	1.368	11.203

Tabel II. Belangrijkste gemelde problematiek per VK

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hulplijn 1712	514	412	425	500	307	327	342
Ketenaanpak	4	10	12	18	20	27	17
Gezondheidszorg	1.541	1.578	1.752	1.767	1.713	1.751	1.951
Politionele en justitiële instanties	456	513	504	544	566	655	780
Jeugdhulp Opgroeien	519	532	581	536	488	473	480
Welzijnsorganisaties	1.095	1.056	1.024	977	979	996	1.075
Schoolgerelateerde voorzieningen	1.763	1.767	1.787	1.786	2.016	1.868	1.850
Primaire omgeving van het kind	809	833	885	983	1.022	935	999
Onbekend	89	68	58	53	424	24	47
Totaal	6.790	6.769	7.028	7.164	7.535	7.056	7.541

Tabel I2. Melders

De meeste meldingen kwamen vanuit de gezondheidszorg (26%) en schoolgerelateerde voorzieningen (25%). Volgende sectoren zijn welzijnsorganisaties (14%) en de primaire omgeving van het kind (13%).

	Regulier	MaNo	NPIE	Totaal
Hulplijn 1712	340	2	0	342
Ketenaanpak	16	1	0	17
Gezondheidszorg	1.894	57	0	1.951
Politionele en justitiële instanties	140	640	0	780
Jeugdhulp Opgroeien	459	21	0	480
Welzijnsorganisaties	915	160	0	1.075
Schoolgerelateerde voorzieningen	1.759	91	0	1.850
Primaire omgeving van het kind	158	0	841	999
Onbekend	44	3	0	47
Totaal	5.725	975	841	7.541

Tabel I3. Melders per type VK-werking

Gevolggeving	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Brussel	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Totaal
Casemanagement	100	355	38	251	195	117	1.056
Melding aan parket	149	40	72	56	112	28	457
Geen maatschappelijke noodzaak	6	14	10	24	58	18	130
Onderzoek lopende	28	28	6	62	9	10	143
Totaal	283	437	126	393	374	173	1.786

Tabel I4. Gevolggeving onderzoeken maatschappelijke noodzaak

	Totaal
Geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen	239
Centra Algemeen Welzijnswerk voor volwassenen	192
Justitiehuizen	30
Ziekenhuizen	41
Totaal	502

Tabel I5. Meldingen Kindreflex

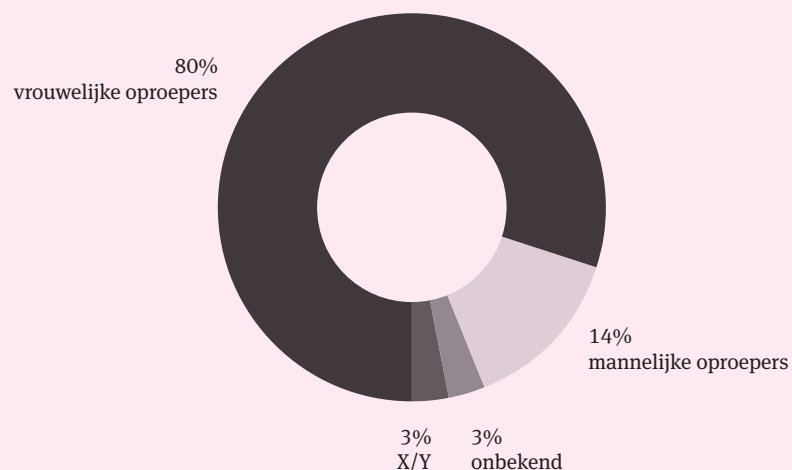
In 2023 kwamen in totaal 502 meldingen van sectoren waarbij de Kindreflex wordt geïmplementeerd.

	Aantal contactnames	Aantal nieuwe oproepers
2015	187	74
2019	601	344
2023	1225	841

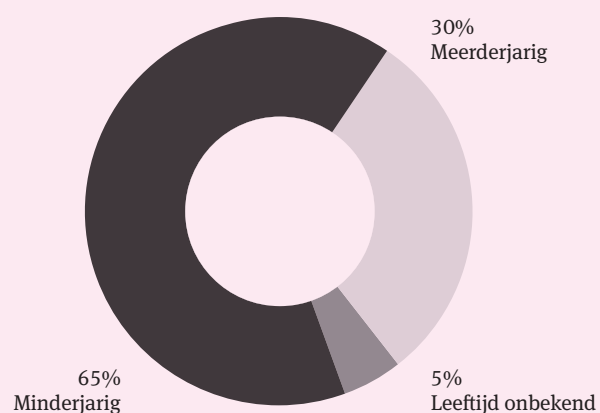
Tabel 16. 2024.05.29 Cijfers NPIE

In 2023 vonden 841 nieuwe oproepers de weg naar Nupraatikerover.be (via de chat en/of via mail). Dit is een stijging van meer dan 20% in vergelijking met vorig jaar. We voerden in totaal 1225 chatgesprekken in 2023, een stijging van 14% in vergelijking met vorig jaar. Wanneer we het profiel van de oproepers bekijken, zien we gelijkaardige trends als de voorbije jaren. Hoofdzakelijk vrouwelijke oproepers doen beroep op de hulplijn. Ongeveer 2/3 van de oproepers is minderjarig. De lichte stijging in het aandeel van de meerderjarige oproepers is niet onlogisch, gezien we meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld ook de mogelijkheid bieden een chattraject met ons aan te gaan.

Gender

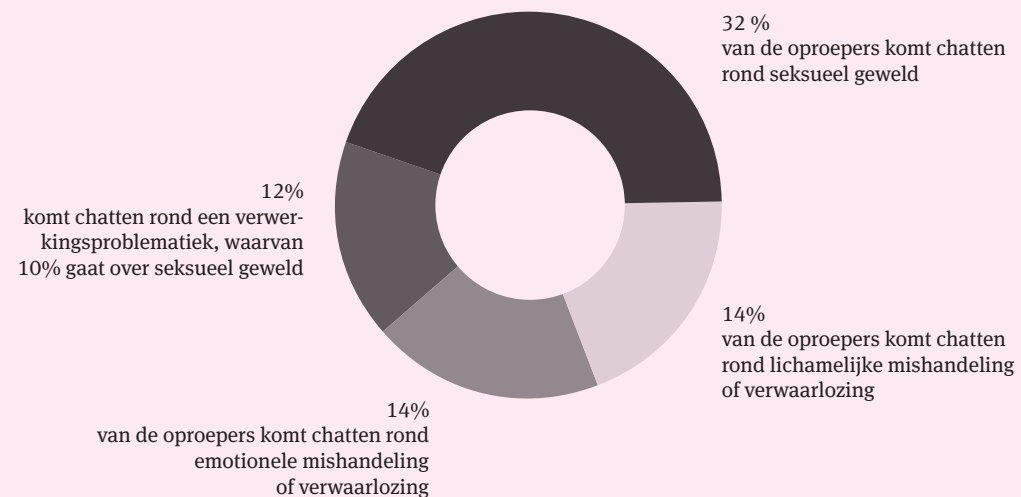
Leeftijd

Meer in detail:

-12 jaar	3 %
12-14	34 %
14-17	26 %
18-24	13 %
25- 44	9%
45 +	3 %
Minderjarig onbekend	2 %
Meerderjarig onbekend	5 %
Onbekend	5 %

Problematieken

Het grootste aandeel oproepers komt dus chatten over seksueel geweld, zowel huidig seksueel geweld als geweld dat in het verleden plaatsvond met impact op het huidige functioneren van de oproeper.

28 % komt chatten rond een andere problematiek. Denk aan pesten, vragen rond seksualiteit,... deze oproepers verwijzen we warm door. Ook aan hen besteden we de nodige zorg, zodat ze een positieve ervaring opdoen met online hulpverlening.

**wie
is wie?**

VK ANTWERPEN

Team

Personeelslid	Functie
Aerts Vicky	Maatschappelijk werker, uit dienst
Appiah Lucia	Onthaal en administratie, uit dienst
Bervoets Lien	Bachelor orthopedagogie
Boelen Annelien	Klinisch psycholoog
Caslo Jolien	Bachelor criminologie, uit dienst
Chabqui Isly	Logistiek medewerker, uit dienst
Claes Sofie	Coördinator Turnhout / Maatschappelijk werker
Cleeren Stien	Maatschappelijk werker
Coeck Bé	Onthaal en administratie
Croes Anita	Bachelor sociale readaptatiewetenschappen – 1712
De Jong Leen	Maatschappelijk werker
De Maegt Geert	Onthaal en administratie
De Meutter Kathleen	Criminoloog, uit dienst
De Rijcke Kirsten	Bachelor toegepaste psychologie
De Saeger Kelly	Coördinator Mechelen – Graduaat Orthopedagogie
Destoop Tine	Criminoloog, uit dienst
Dierckx Lore	Bachelor orthopedagogie
Dillen Emma	Bachelor toegepaste psychologie, uit dienst
Dillen Liesbeth	Bachelor orthopedagogie
Goessens Julie	Kinderpsycholoog
Hermans Evelyne	Bachelor orthopedagogie
Huybrechts Tinne	Maatschappelijk werker
Lamens Annelies	Criminoloog
Lujan Gabarda Taïs	Coördinator CO3 / Bachelor orthopedagogie
Matthyssen Kathie	Coördinator /onthaal en administratie
Minasyan Silva	Bachelor orthopedagogie
Neri Tessa	Algemeen directeur, uit dienst
Nowak Dario	Bachelor toegepaste psychologie
Ochchan Noura	Bachelor gezinswetenschappen, uit dienst
Peeters An	Onthaal en administratie
Peeters Mendy	Onthaal en administratie
Quintiens Laura	Kinderpsycholoog
Reynaerts Vicky	Kinderpsycholoog
Reynders Nancy	Klinisch psycholoog, uit dienst
Sannen Eva	Gegradueerde orthopedagogie, uit dienst
Scheers An	Bachelor orthopedagogie

Slootmans Katlijn	Kinderpsycholoog
Spiessens Kimberley	Kinderpsycholoog
Stoops Gideon	Maatschappelijk werker
Sweere Ilka	Kinderpsycholoog
Tonsens Sofie	Criminoloog / Seksuoloog, uit dienst
Tuerlinckx Femke	Jobstudent, uit dienst
Van Buggenhout Barbara	Maatschappelijk werker
Van den Hove Christina	Coördinator Antwerpen mano/ master logopedie
Van Hove Laura	Maatschappelijk werker
Van Looveren Anja	Kinderpsycholoog
Van Nieuwenhuijsen Eline	Coördinator Antwerpen regulier /master seksuologie
Vanderstraete Inge	Medisch directeur – Kinderpsychiater
Vandevivere Tamara	Maatschappelijk werker, uit dienst
Verheyen Evelien	Bachelor orthopedagogie
Verlinden Philippe	Bachelor orthopedagogie
Waegemans Lander	Maatschappelijk werker
Wauters Valérie	Bachelor orthopedagogie
Welleman Frédérique	Criminoloog
Weustenraad Bart	Coördinator Antwerpen / Maatschappelijk werker, uit dienst

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene vergadering (AV)
Vera Celis	AV-Burgemeester stad Geel
Winand De Smet	Bestuur en AV Departementshoofd ontwikkeling en educatie provinciebestuur Antwerpen
Anke Esch	Bestuur en AV -Welzijnszorg Kempen
Tessa Neri	waarnemend lid Bestuur en AV, Algemeen directeur VK Antwerpen
Prof. Dr. Koen Norga	Bestuur en AV Afdelingshoofd pediatrie oncologie UZA
Camille Paulus	AV- Gepensioneerd
Prof. Frederik Swennen	Bestuur en AV, Decaan faculteit Rechten UA
Veerle Van Den Bossche	Bestuur en AV, Afdelingshoofd gemeente en OCMW Willebroek
Paul Van Gorp	Bestuur en AV, Gepensioneerd
Prof. Dr. Paul Van Royen	Voorzitter Bestuur en AV, Huisarts – hoogleraar huisartsgeneeskunde UA
Frieke Van Zundert	Bestuur en AV, Directeur CGG Andante
Dr Inge Vanderstraete	waarnemend lid Bestuur en AV Vertrouwensarts VK Antwerpen
Dr Jo Wellens	Bestuur en AV, Psychiater ZNA UKJA en AZ Sint-Maarten –

VK LIMBURG

Team

Personeelslid	Functie
Bernaerts Laura	Maatschappelijk werker
Deberdt Stefanie	Teamcoördinator / psycholoog
Eerdekens Inge	Maatschappelijk werker
Gelders Lies	Orthopedagoog
Gielissen Patricia	Psycholoog
Goossens Jana	Sociaal verpleegkundige, uit dienst
Holsteyns Saskia	Ondersteunend medewerker
Mathijs Evelien	Bachelor orthopedagogie
Minasyan Silva	Maatschappelijk werker, uit dienst
Moniquet Ann	Orthopedagoog
Dr Petermans Marleen	Vertrouwensarts
Sleurs Katrien	Bachelor verpleegkundige
Somers Zoë	Psycholoog, uit dienst
Vandekerckhove Paulien	Maatschappelijk werker
Van Hove Christel	Administratief medewerker
Van Loon Katrien	Directeur
Vanleeuw Felina	Orthopedagoog
Vankerkom Katty	Onthaalmedewerker
Vissers Maxime	Orthopedagoog

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Dr Aerssens Peter	Bestuur en AV
Beenaerts Tom	Bestuur en AV
Berx Eric	Bestuur en AV
Ceunen Goedele	AV
Cuppens Mariët	AV
Dr. Meertens Beatris	Bestuur en AV
Smeets Lut	Bestuur en AV
Steenackers Myriam	Bestuur en AV
Tuerlinckx Michel	AV
Ulburghs Lutgardis	AV
Van Ende Lutgart	Bestuur en AV
Vanweert Ingrid	AV
Vermassen Ann	Bestuur en AV
Swennen Hilde	Bestuur en AV

VK BRUSSEL

Team

Personeelslid	Functie
de Laat Anna	Ervaringsdeskundige
De Meyer Stefanie	Psychologe
De Ruyck Karolien	Psychologe
Deneyer Johan	Administratief bediende
Depestel Kayla	Psychologe
El Amrani Yasmina	Psychologe
François Karolien	Orthopedagoge
Hadad Hafida	Administratief bediende
Keymolen Goedele	Maatschappelijk werker
Lammens Zahra	Psychologe
Smets Lauren	Bachelor in de Orthopedagogiek/Psychologie
Van Campenhout Ilse	Psychologe
Van de Gucht Tim	Administratief bediende
Van Dooren Erik	Directeur
Vanbeselaere Vigdis	Vertrouwensarts
Venneman Eden	Bachelor in de Orthopedagogiek
Verdoodt Evi	Psychologe
Waumans Matthijs	Psycholoog
Werdefroy Gerlinde	Psychologe

Team nupraatikerover.be

De Meyer Stefanie	Beantwoorder, psychologe
Depestel Kayla	Beantwoorder, psychologe
El Amrani Yasmina	Beantwoorder, psychologe
François Karolien	Beantwoorder, psychologe
Smets Lauren	Beantwoorder, bachelor in de orthopedagogiek/psychologie
Verdoodt Evi	Beantwoorder, psychologe
Van Campenhout Ilse	Coördinator, beantwoorder, psychologe
Van Dooren Erik	Directeur
Waumans Matthijs	Beantwoorder, psycholoog
Venneman Eden	Beantwoorder, Bachelor in de Orthopedagogiek
Werdefroy Gerlinde	Beantwoorder, psychologe

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Vandenplas Yvan, voorzitter	Bestuur en AV
Sans Filip, penningmeester	Bestuur en AV
Schotte Christiaan, secretaris	Bestuur en AV
Van Holen Frank, ondervoorzitter	Bestuur en AV
Pellens Lieve	Bestuur en AV
Minner Monica	Bestuur en AV
Van Berlaer Gerlant	Bestuur en AV
Vanderfaellie Johan	Bestuur en AV
Verbeeck Bea	AV
De Pauw Sonia	AV

VK WEST-VLAANDEREN

Team

Persoonslid	Functie
Verherstraeten Maarten	Directeur, kinderpsycholoog
Sarazijn Ina	Logistiek medewerker
De Mey Deborah	Vertrouwensarts
Desloover Lindsey	Maatschappelijk Werker, uit dienst
Van den Steen Valérie	Maatschappelijk werker
Casteleyn An	Maatschappelijk werker
De Vos Jolien	Sociaal-cultureel werker
Meersdom Floor	Maatschappelijk werker, uit dienst
Van Hooreweder Goedele	Gezinswetenschapper
Lambrecht Lynn-Marie	Psychologisch consulent
Timmerman Eva	Criminoloog, uit dienst
Ketels Nathalie	Maatschappelijk werker
De Keyser Jan	Psycholoog
Calcoen Fien	Psycholoog, uit dienst
Vanhee Gaëlle	Psycholoog
De Volder Anke	Psycholoog
Lefebvre Elke	Maatschappelijk werker
Lanszweert Liesbeth	Psychologisch consulent, uit dienst
Deceuninck Lore	Psycholoog, uit dienst
Ténaerts Valerie	Administratief medewerker
Verhaeghe Yaïza	Maatschappelijk werker
Everaert Emelie	Orthopedagoog
Bergez Lieselore	Pedagoog, uit dienst
Claeys Inge	Administratief medewerker, nieuw in dienst
Deschagt Christine	Vrijwilliger
Ceenaeme Julie	Orthopedagoog & Maatschappelijk werker, nieuw in dienst
De Waele Anna	Psychologisch consulent, nieuw in dienst
Voet Laura-Jo	Psycholoog, nieuw in dienst
Verbanck Lies	Psychiatrisch verpleegkundige, nieuw in dienst
de Rijcke Amélie	Orthopedagoog, nieuw in dienst

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Steverlynck Carine	Bestuur en AV
Berkens Marc	Bestuur en AV
Balcaen Koen	Bestuur en AV
Bonte Roland	Bestuur en AV, uit dienst
Bruneel Jo	Bestuur en AV
Debrabander Lieven	Bestuur en AV, uit dienst
Desmet Tine	AV
Jeuris Lisa	Bestuur en AV
Rosseel Sofie	Bestuur en AV
Vandewoestyne Hilde	Bestuur en AV
Dejaegher Lieven	Bestuur en AV
Stemans Luc	AV

VK OOST-VLAANDEREN

Team

Personeelslid	Functie
Elien Van Assche	Maatschappelijk werker
Hannah Vandermeulen	Psycholoog
Liselot Willems	Criminoloog
Steffi Badisco	Maatschappelijk werker
Beth Van Rompuy	Toegepaste psychologie
Emma Paepe	Psycholoog
Kelly Vandewiele	Maatschappelijk werker
Dr. Kluppels Kristel	Vertrouwensarts
Joy Eeman	Directeur
Joris De Wispelaere	Psycholoog
Ilse Persijn	Maatschappelijk werker
Katrien Bekaert	Psycholoog
Jan Geeroms	Maatschappelijk werker
Régine Martein	Psycholoog
Jessica Cornelis	Secretaresse
Kristel Bovijn	Maatschappelijk werker
Fabiola Godu	Secretaresse
Katleen Aers	Secretariaat/boekhouding (vervanging)
Bieke Bert	Orthopedagoog
Lisa Devoogt	Psycholoog (vervanging)
Merve Ozkan	Maatschappelijk werker (vervanging)
Xavier Delagrangé	Secretariaat (vervanging)

Bestuur en Algemene Vergadering

Personeelslid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
De Vos Nicole	Bestuur en AV
De Vreese Luc	Bestuur en AV
D'Oosterlinck Patrick	Bestuur en AV
Maes Jo	Bestuur en AV
Meyvaert Marc	Bestuur en AV
Opstaele Raf	Bestuur en AV
Pataer Paul	Bestuur en AV, ontslagnemend
Remy Dirk	Bestuur en AV
Dr Schoentjes Eric	Bestuur en AV
Van Den Bossche Paul	AV
Van Gysegem Liliane	Bestuur en AV
Vermeylen Luc	AV
Vindevoghel Mark	AV
De Vos Sabine	AV
Vindvoghel M	AV

VK VLAAMS-BRABANT

Team

Personeelsleden (gewerkt in 2023)	Functie
Abts Annelore	Criminoloog i.o.
Admassu Elien	Sociaal werker, Klinisch psycholoog
Crabbé Ann	Administratief medewerker
Coolsaet Naéla	Verpleegkundige
Desair Kristof	Directeur
Diels Sara	Klinisch psycholoog
Dillen Anke	Orthopedagoog
Du Four Astrid	Maatschappelijk werker
Frère Aïra	Administratief medewerker
Ivens Carla	Orthopedagoog
Lauwereins Astrid	Psycholoog
Lemmens Monique	Administratief medewerker
Lisson Kristof	Psychiatrische verpleegkundige
Roelens Iris	Administratief medewerker
Slechten Wendy	Poetshulp
Snoeck Sofie	Klinisch psycholoog
Toelen Jaan	Kinderarts
Vaes Agnésia	Orthopedagoog
Van Assche Helene	Kinderpsychiater
Vanbeckevoort Bart	Orthopedagoog
Vanderborgh Isa	Orthopedagoog
Vanderelst Ellen	Antropoloog
Vanderlinden Sofie	Klinisch psycholoog
Verhaert Patsy	Maatschappelijk werker

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Vael Marianne	Voorzitter, Personeelsdirecteur UZ Leuven op rust
Casteels Kristina	Bestuur, Arts-specialist Kindergeneeskunde UZ Leuven
Charlier Mark	Bestuur, Diensthoofd Financiële dienst UZ Leuven
Buysse Gunnar	Bestuur, Medische diensthoofd Kindergeneeskunde UZ Leuven
Dillen Annemie	Bestuur, Gewoon hoogleraar en vice-decaan fac. Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven.
Mathieu Christine	Bestuur, Diensthoofd Juridische dienst UZ Leuven
Tambeur Wim	Bestuur, Voorzitter directiecomité UPC KU Leuven, gedelegeerd bestuurder van Z.org KU Leuven

VECK

Team

Personeelslid	Functie
Stroobants Tim	Directeur
Leeman Liv	Coördinator Kindreflex
Gabriël Joke	Medewerker Kindreflex
Defossez Anna	Coördinator Echo-lotgenotenwerking
Reynders Margaux	Coördinator Registratie en Rapportage
Van Hoorde Kim	Coördinator Handle with Care en VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang
Desair Kristof	VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang
Weustenraad Bart	VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang
Snoeck Sofie	VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang
Ketels Nathalie	VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang
Dr. Toelen Jaan	VECK-team gevaarsituaties Kinderopvang

Bestuur en Algemene Vergadering

Lid	Bestuur - Algemene Vergadering (AV)
Van Dooren Erik	Bestuur en AV, voorzitter
Desair Kristof	Bestuur en AV
Neri Tessa	Bestuur en AV (mandaat beëindigd)
Eeman Joy	Bestuur en AV
Van Loon Katrien	Bestuur en AV
Verherstraeten Maarten	Bestuur en AV
Van Royen Paul	AV
Vandeplas Yvan	AV
Geebelen Jos	AV
Opstaele Raphaël	AV
Vael Marianne	AV
Meertens Bea	AV
Stevelinck Carine	AV
Swennen Frederik	AV
Van Holen Frank	AV
Van Gysegem Liliane	AV

Colofon

Jaarverslag 2023 van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling
en het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling

REDACTIE

Zorgcommunicatie.be

VORMGEVING

Filip Erkens

FOTOGRAFIE

Filip Erkens,
Shutterstock (pg. 4, 6, 9, 14, 19, 25, 31, 37, 41, 44, 45, 46)

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Tim Stroobants, Sainctelettesquare 17, 1000 Brussel

www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be
info@expertisecentrumkindermishandeling.be

